

Rudträskin luonnonsuojelualue

Hoito- ja käyttösuunnitelma 2022–31

Luontotieto Keiron Oy

Kaupunkiympäristön julkaisuja VVVV:NO

Rudträskin luonnonsuojelualue

Hoito- ja käyttösuunnitelma 2022–31

Luontotieto Keiron Oy

Tervaleppäluhtaa Rudträskin eteläosassa | Susanna Pimenoff
Julkaisija | Helsingin kaupunki / Kaupunkiympäristön toimiala
ISBN | XXX-XXX-XXX-XXX-X
ISSN | 2489-4230

Sisällys

1.	Johdanto	5
2.	Tausta	6
2.1.	Sijainti	6
2.2.	Kaavoitus Uutelan niemellä ja lähiympäristössä	7
2.3.	Uutela muissa suunnitelmissa	7
2.4.	Uutelan historia lyhyesti	8
2.5.	Luonnonsuojelualueen rajauksen taustaa	9
3.	Luonnon yleiskuvaus	12
3.1.	Kartoitusmenetelmät	12
3.2.	Luontotietojärjestelmän tiedot	13
3.2.1.	Helsingin luonnonsuojeluohjelma	13
3.2.2.	Uhanalaiset luontotyypit, arvokas kasvikohte ja puro	13
3.2.3.	Uhanalaiset lajit	15
3.2.4.	Maa- ja kallioperä	16
3.3.	Kartoitettujen luontotyyppien kuvaus	16
3.3.1.	Kangasmetsät	18
3.3.2.	Korvet, rämeet ja turvekankaat	20
3.3.3.	Luhdat	22
3.3.4.	Kulttuurivaikutteiset ja muut ympäristöt	25
3.4.	Lahopuut ja niiden seuralaislajisto	26
3.5.	Lahokaviosammal	28
3.6.	Linnusto	30
3.7.	Muu eläimistö	31
4.	Virkistyskäytön nykytila	33
4.1.	Palvelut Rudträskissä ja sen lähiympäristössä	33
4.2.	Uutelan käyttö	36
4.3.	Tulevaisuuden uhat Uutelassa	37
5.	Osallistaminen	38
6.	Luonnonhoidon suunnitelma	39
6.1.	Luonnonsuojelun tavoitteet	39
6.2.	Luonnonhoito	40
6.3.	Reittien varsien hoito	41
6.4.	Vieraslajien torjunta	42
7.	Virkistyskäytön suunnitelma	45

7.1. Virkistyskäytön tavoitteet	45
7.2. Käytön ohjaus	45
7.2.1. Keinot Rudträskissa.....	45
7.2.2. Keinot Uutelan ulkoilupuistossa.....	46
7.3. Opasteet ja viitoitus	46
7.4. Reitistö ja sen kehittäminen.....	48
7.4.1. Ulkoilureitit	48
7.4.2. Opastettu luontopolku.....	50
7.4.3. Merkityt ulkoilupolut	50
7.5. Rakenteet	50
7.6. Kunnossapitovastuu	51
8. Suunnitelman vaikutukset	52
8.1. Ekologiset	52
8.2. Sosiaaliset	53
8.3. Taloudelliset.....	53
9. Kustannusarvio.....	54
9.1. Suunnittelu- ja seurantakustannukset	54
9.2. Investointikustannukset	54
9.3. Hoitokustannukset	55
10. Aikataulu	56
11. Seurantasuunnitelma	57
12. Lähdeluettelo	58
13. Liite.....	60

1. Johdanto

Helsingin luonnonsuojeluohjelman 2015–2024 mukaisesti Vuosaaren Uutelaan on tarkoitus perustaa kolme uutta luonnonsuojelualuetta nykyisen Särkkäniemen luonnonsuojelualueen lisäksi. Tämä suunnitelma koskee Rudträskiä, joka sijoittuu Uutelan ulkoilupuiston 163 hehtaarin viheralueen keskelle. Luonnonsuojelualue on kooltaan 11 hehtaaria.

Rudträskin luonnonsuojelualueen tarkoituksena on säilyttää kasvillisuudeltaan ja eläimistöltään arvokkaat suotyyppit, metsää ja merenrantaa. Rudträsk on kuivatettu lampi, joka on pinnanlaskun seurauksena muuttunut laajaksi luhdaksi eli tulvan vaikutuspiirissä olevaksi suoksi. Sen laitoja luonnehtivat kosteat lehtokorvet ja muut puustoiset suotyyppit. Sisempänä on puustoisten luhtien vyöhyke ja keskellä on ruovikkoista avoluhtaa. Länsi- ja eteläosan tervaleppävaltaiset korvet ja puustoiset luhdat ovat reheviä. Pohjoislaidan korvet ovat karumpia ja hieskoivun vallitsemia. Helsingissä silmälläpidettävä neivaimarre muodostaa mittavia kasvustoja eteläosan allikkoisissa luhdissa. Alueelta on tavattu neljä valtakunnallisesti tai alueellisesti uhanalaista ja kaksi silmälläpidettävää kääpälajia. Lepakot saalisteleivät luhdan alueella. Lisäksi luhdalla viihtyy rauhoitettu ja luontodirektiivin IV-liitteen laji viitasammakko.

Tämän hoito- ja käyttösuunnitelman tavoitteena on esittää suojelukeinot Rudträskin luontoarvojen säilymiseksi. Lisäksi esitetään tarvittavat toimenpiteet luonnonsuojelualueen kestävänsä virkistyskäytön mahdollistamiseksi osana laajempaa Uutelan ulkoilualuekokonaisuutta. Suunnitelma toimii pohjana rauhoitusesitykselle.

Suunnitelma on laadittu Helsingin kaupunkiympäristön toimialan ympäristöpalveluiden toimeksiannosta Luontotieto Keiron Oy:ssä, jossa työstä on vastannut biologi FM Susanna Pimenoff. Työhön ovat osallistuneet biologit FM Anu Luoto (tiedon koonti ja suunnittelu) ja FM Susanna Pimenoff (suunnittelu ja kartat). Raportin valokuvat on ottanut Pimenoff.

Työn ohjausryhmään ovat kuuluneet kaupunkiympäristön toimialalta ympäristösuunnittelija Hanna Seitapuro, tutkija Anni Korhonen, luontoasiantuntija Tuuli Ylikotila, metsävastaava Vesa Koskikallio ja maisema-arkkitehti Elise Lohman. Kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialalta ohjausryhmään kuuluivat projektipäällikkö Hannu Airola, kalatalousasiantuntija Jukka Linder ja kaupungin-museolta tutkija Heini Hämäläinen. Staralta ryhmään osallistui vastaava palvelupäällikkö Antti Rautiainen. Ohjausryhmä kokoontui viisi kertaa ja lisäksi tutustui suunnittelualueeseen kerran maastokäynnillä. Työ aloitettiin luontokartoituksella vuonna 2018 ja sitä jatkettiin suunnittelutyöllä syksyllä 2019. Suunnitelma saatiin päätökseen vuoden 2021 aikana.

Raportin tulosteita ja sähköisiä versioita, paikkatietoaineistoja ja valokuvia säilytetään Helsingin kaupungin ympäristöpalveluissa.

2. Tausta

2.1. Sijainti

Rudträsk sijaitsee Uutelan niemellä Itä-Helsingissä. Uutela on Helsingin itäisimmän vihersormen eteläisin osa, johon sijoittuu Uutelan ulkoilupuisto. Uutelaa ympäröi kolmella puolella meri. Viheralue jatkuu Vuosaaren liikuntapuiston ja Porslahden puiston kautta Vuosaarenhuipun maantäytöalueelle ja Mustavuoren luonto- ja luonnonsuojelualueille. Uutelan yhtenäinen metsäalue on pääkaupungin mittakaavassa melko laaja ja sen pinta-ala riittää ylläpitämään monien lajien kantoja.

Luonnonsuojelualueen rajausta käsittää matalan Rudträskin luhdan ja kangasmetsää sen ympärillä. Rajausta yhtyy Särkkäniemen luonnonsuojelualueeseen idässä. Luhdan laskuoja ja sitä ympäröivä merenranta sisältyvät myös rajaukseen. Rudträskin luonnonsuojelualueen pinta-ala on 11,2 hehtaaria. Alueen sijainti esitetään kuvassa 1.

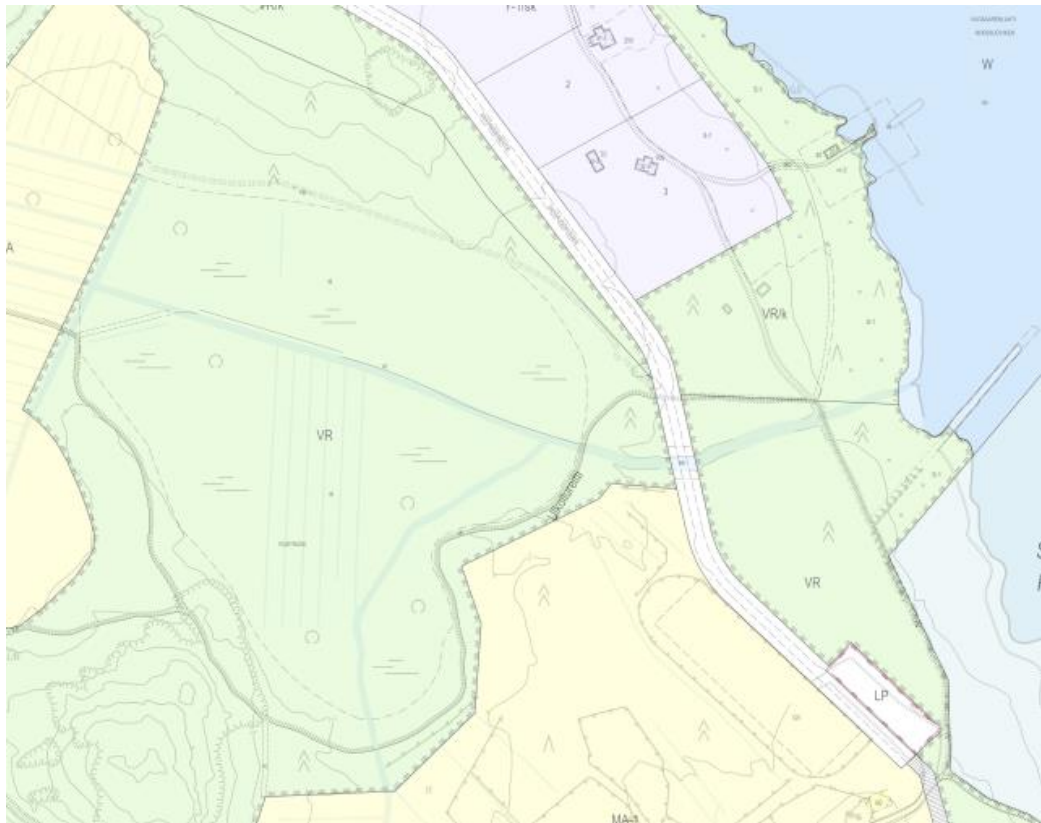
Kuva 1 Rudträsk sijoittuu Vuosaaren kaakkoisosaan Uutelan niemelle. Sinisellä osoitetaan luonnonsuojeluohjelman 2015-2024 myötä perustettavat luonnonsuojelualueet ja pinkillä vuonna 1993 perustettu Särkkäniemen luonnonsuojelualue. Pohjakartta © Helsingin kaupunki 2021.

2.2. Kaavoitus Uutelan niemellä ja lähiympäristössä

Yleiskaavan 2016 oikeusvaikutteisissa kaupunkiluontorajauksissa Rudträskin alue on osoitettu suojeltavaksi.

Rudträsk on voimassa olevassa Uutelan virkistysalueen (11510) asemakaavassa vuodelta 2009 merkinnällä VR eli virkistys- ja retkeilyalue (kuva 2). Suoalue on melkein kokonaisuudessaan merkitty sl-merkinnällä. Kaavassa Rudträskin suojelualueen itäpuolelle on merkitty tielinjaus Skatanniementie, joka lähtee Itäreimarintieltä ja päättyy Skatan tilan koillispuolelle lähelle nykyistä koira-aitausta. Lisäksi kaavassa on osoitettu ulkoilureittejä Rudträskin pohjoispuolitse ja länsi-itäsuuntaisen valtaojan varteen. Reittejä ei ole toteutettu.

Alue on kokonaisuudessaan Helsingin kaupungin omistuksessa.

Kuva 2 Voimassa olevassa asemakaavassa Rudträsk esitetään osana virkistys- ja retkeilyaluetta VR-merkinnällä. Kuvankaappaus ajantasa-asemakaavasta Helsingin karttapalvelusta.

2.3. Uutela muissa suunnitelmissa

Uutelan hoito- ja kehittämissuunnitelmassa 2017–2026 esitetään useita toimenpiteitä, jotta erityisen hieno Uutelan ulkoilupuiston koko virkistysarvo ja kaikki mahdollisuudet saadaan käyttöön. Käyttöpainetta pyritään ohjaamaan suunnitelluilta luonnonsuojelualueilta pois avaamalla uusia mahdollisuuksia toisaalla. Reitistöä laajennetaan muutamilla linjauksilla rantaraitin toteutukseksi, mm. Hallkullanniemen asemakaavoituksen myötä pääsy Nuottasaareen. Viljelypalsta-

alueen pysäköintitilaa laajennetaan ja oja ehdotetaan perattaviksi. Umpeen kasvavia kulttuuriympäristöjä hoidetaan niittämällä tai laiduntamalla maiseman avartumiseksi. (Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy 2018a)

Luonnonhoidon toteutussuunnitelmassa esitetään suunniteltu niittyjen ja metsän hoito vuosille 2018–2027. Sen perustana ovat maisenhoitotavoitteet Uutelan hoito- ja kehittämissuunnitelmasta. Suunnitelmasta on rajattu pois tulevat suojelualueet. Metsänhoitoa esitetään pienelle osalle metsäpinta-alasta. Hakamaiden ja niittyjen kunnostusta ja hoitoa esitetään laajalle alueelle. (Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy 2018b)

2.4. Uutelan historia lyhyesti

Uutelassa on isojaon aikaan 1778 ollut kaksi kantatila: Skata ja Nybondas. Niistä jäljellä on Skatan tila. Vuosaaren ja Uutelaan nousi kesänviettopaikoiksi huviloita 1880-luvulta alkaen, kun höyrylaivaliikenne Helsingistä alkoi. Huvilakaudelta on myös Villa Meriharjun rakennus, joka on rakennettu Nybondaksen tilan maille. Ramsinniemestä Kallahdenharjun kautta Uutelaan ulottuva alue on luokiteltu maakunnallisesti arvokkaaksi kulttuuriympäristöksi edellä mainitun höyrylaivareitin ja siihen liittyvän kesähuvila-asutuksen vuoksi (Uudenmaan liitto 2012). Tämä alue sijaitsee Uutelantien eteläpuolella. Lisäksi Uutelan huvila-asutus on paikallisesti arvokas kulttuuriympäristö (Helsingin kaupunki 2009).

Rudträskin alue on kuulunut Nybondaksen tilaan. Nyt suojeltavalla alueella ei ole vanhojen karttojen perusteella ollut rakennuksia. Vuodelta 1888 peräisin olevassa kartassa Rudträskin keskiosa on ollut vesialuetta, jota ovat ympäröineet sammalpeitteiset suot (ks. kuva 3). Lähialueella on ollut myös mm. kaskettua metsää ja peltoa. Rudträskin matala lampi on aikoinaan kuivatettu ilmeisesti viljelysmaan laajentamiseksi. Rudträskin lasku-uoma on jo 1888 ollut suoristettuna samassa paikassa kuin nykyisin. Varhaisimmassa aluetta esittävässä ilmakuvasa vuodelta 1943 näkyvät vetisen luhdan läpi kulkevat valtaojat sekä etelä- ja keskiosan sarkaojat. Alueen reunat ovat alkaneet jo pensoittua, mutta suurelta osin alue oli vielä avointa. Vuoden 1953 jakokartassa Rudträsk on merkitty puustoiseksi suoksi, korveksi. Todennäköisesti korpikäsitys on tarkoittanut suota yleisesti. Selkeä metsittyminen ja umpeenkasvu on alkanut 1970-luvulla.

Kuva 3 Jakokartta vuodelta 1888 näyttää Rudträskin olleen lampi tai mahdollisesti kluuvijärvi. (Kansallisarkisto 2021)

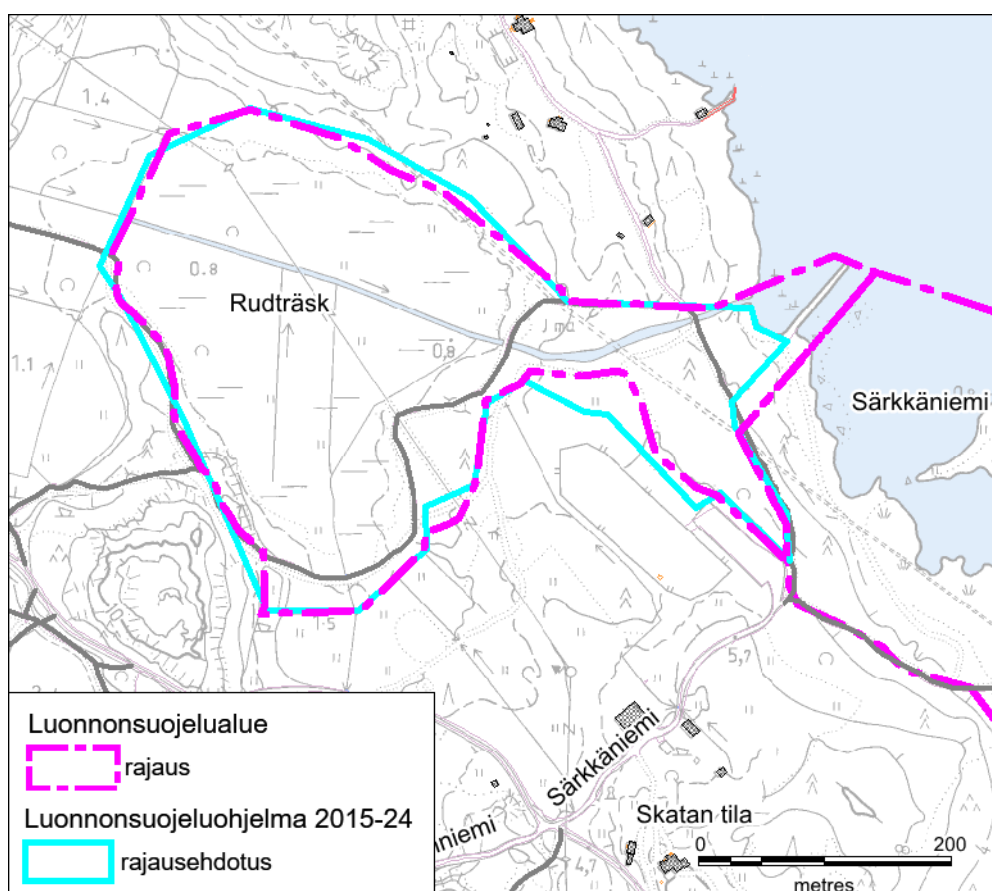
Skatan tilaa viljeltiin 1950-luvun loppuun asti. Sotien jälkeen ruokapula ajoi myös Skatan viljelysmaiden laajentamiseen. Uutelassa ei ole muina vuosisatoina ollut yhtä laajaa viljelysmaisemaa kuin 1950-luvulla. Kaupunki osti Skatan tilan Nybondaksen omistajalta Harry Backbergilta 1953. Kuvanveistäjä Miina Äkkijyrkkä vuokrasi tilan 1990-luvulla, jolloin hänen kyyttönsä laidunsivat eri puolilla Uutelaa. Äkkijyrkän lähdettyä niityt alkoivat pensoittumaan, mutta kaupungin järjestämällä koneellisella niitolla osa niittyalasta on pidetty avoimena.

Rudträsk-nimi tarkoittaa ruutanalampea, joten siinä lienee esiintynyt ruutanaa. Särkikaloihin luokituttu ruutana selviää hyvin alhaisessa happipitoisuudessa. Hapen vähäinen määrä on tyypillistä matalalle vesistölle, jonka lämpötila vaihtelee voimakkaasti.

2.5. Luonnonsuojelualueen rajauksen taustaa

Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa 2015–2024 on esitetty 47 arvokasta luontokohdetta suojeltavaksi (Erävuori ym. 2015). Yksi niistä on Rudträsk, jossa suojeltavaksi on ehdotettu laajaa luhta-aluetta. Rudträskin luonnonsuojeluohjelman mukainen raja on kooltaan 11,21 ha.

Tämän suunnittelutyön aikana rajauksesta on keskusteltu useaan otteeseen. Luonnonsuojeluohjelmaan merkityt rajat pysyvät pääosin voimassa, mutta niihin esitetään pieniä täsmennyksiä. Perusteluina rajausmuutokselle on selkeiden rajojen hakeminen maastosta joko ulkoilureitin tai polun reunaan, ojaan tai metsän reunaan. Lisäksi luonnonsuojelualuetta on laajennettu yltämään kiinni Särkkäniemen luonnonsuojelualueen rajaan. Rajaus vesialueella yltää sekin Särkkäniemen luonnonsuojelualueelle. Tälle alueelle sijoittuu matelijoiden suosima kivilaituri, ruovikkoista ranta-aluetta ja laskuojan suu. Laskuojan sisällyttäminen kokonaisuuteen on perusteltua, jotta vedenpinnan mahdolliset muutokset ja entisen puron ja nykyisen ojan hoito olisi helpommin hallittavissa tulevaisuudessa. Tarkennuksen jälkeen alueen koko on 11,2 hehtaaria, josta merta on 0,35 ha (ks. kuva 4).

Kuva 4 Rudträskin luonnonsuojelualueen rajaus tarkennusten jälkeen.

Rajausmerkintä on tehdyillä muutoksilla monin paikoin nyt helpompi toteuttaa ulkoilutien varteen. Niissä kohdissa, missä rajaus kulkee reitin linjaa pitkin, rajalinja ei ulkoreunoiltaan yllä ulkoilureitin kivituhkaan asti, vaan reitin reunasta tai törmästä jätetään n. 1-1,5 metriä reitin varteen suojelematta reitin varren hoidon vuoksi. Tällöin kuitenkin rajatolpat näkyvät vielä selvästi metsäisessä maastossa.

Uutelan asemakaavaan merkitty Skatanniementien katualuevaraus kulkee luonnonsuojelualueen itäosan poikki. Tievaraus jää rasitteeksi luonnonsuojelualueelle.

3. Luonnon yleiskuvaus

Vuonna 2018 selvitettiin hoito- ja käyttösuunnitelman laatimista varten Uutelaan perustettavien uusien luonnonsuojelualueiden luonnon piirteitä. Maastokartoituksia on tehty kasvillisuuden, luontotyyppien, sammakkoeläinten ja matelijoiden osalta. Muut tiedot pohjautuvat olemassa oleviin luontotietoihin.

Luontokuvauksen tekstin ovat laatineet biologit, FM Susanna Pimenoff (kasvit, luontotyytit, sammakot, matelijat), FM Anu Luoto (lintukuvaus Tringa-aineistosta).

Suunnittelun aikana käytössä olivat seuraavat lähtötietomateriaalit:

- LTJ:n (Helsingin luontotietojärjestelmä) tietoja arvokkaista kasvikohteista ja käävistä, Tringan lintulaskenta-aineisto 2016, uhanalaiset luontotyytit (lukuun ottamatta kangas- metsiä sekä kallioita ja kivikoita), arvokkaat lintualueet, lepakkoalueet, matelija- ja sammakkoeläinalueet, metsät, lahojaviosammalkohteet, geologiset kohteet, purot ja purojen valuma-alueet.
- Uutelan luonnonhoidon toteutussuunnitelma pdf-muodossa.
- kaupungin luonnonhoitosuunnitelman metsäkuvioaineisto paikkatietona
- Laji.fi-palvelun tiedot.

3.1. Kartoitusmenetelmät

Alueen luontotyyppejä ja putkilokasvillisuutta koskevat maastotyöt tehtiin pitkin maastokautta, jolloin selvitysalue kuljettiin läpi. Kartoituspäivät olivat: 12.4., 5.5., 22.8., 7.9. ja 19.9.2018. Lisäksi tietoja täydennettiin kesällä 2019 sekä maastokatselmuksilla syksyllä 2020. Luontotyytit luokiteltiin metsätyyppeihin ja muihin luontotyypeihin Pimenoffin toimesta. Kasvillisuuden yleispiirteet kartoitettiin luontotyyppejä määritettäessä. Erityistä huomiota kiinnitettiin harvinaisten kasvien ja vieraslajien löytämiseksi.

Viitasammakoiden kutupaikkoja kartoitettiin kolmella käyntikerralla Rudträskin ja Särkkäniemen alueilta keväällä 2018. Hannu Holmström kävi kartoittamassa 3.5. ja Pimenoff 5.5. ja 11.5.2018. Kartoitus tehtiin kuuntelemalla sammakkoeläinten kutuääniä ja paikantamalla äänet. Lisäksi havainnoitiin sammakoita muun maastotyön ohessa.

Matelijoita havainnoitiin selvitysalueelta kasvillisuuskartoituksen yhteydessä. Matelijoille soveltuvien paikkojen sijainti arvioitiin esitietojen perusteella ja näitä kohtia havainnoitiin maastotyön yhteydessä. Erittäin helteinen kesä 2018 asetti haasteita kartoitukselle, kun matelijoiden ei tarvinnut hakea lämpöä vaan ennemmin etsiytyä suojaan paahteelta.

3.2. Luontotietojärjestelmän tiedot

Luontotietojärjestelmän mukaan Rudträskin alueella on monia merkittäviä luontoarvoja. Se sijaitsee kokonaan tai lähes kokonaan arvokkaalla kasvi-, lintu-, lepakko- sekä matelija- ja sammakkoeläinalueella. Lähes koko Rudträsk muodostaa lisäksi uhanalaisen luontotyyppin. Rudträsk on arvokas metsäkohde, joka sisältyy Helsingin metsäverkoston ydinmetsäalueisiin. Osalla Rudträskiä sijaitsee arvokas kääpä- ja lahokaviosammalkohde. Rudträskin läpi virtaa myös puro, jonka valuma-alueesta osa sijaitsee suojelualueella.

Osa luontotietojärjestelmän mainituista luontoarvoista esitetään kuvassa 5.

3.2.1. Helsingin luonnonsuojeluohjelma

Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa (Erävuori ym. 2015) esitellään Rudträskin luontoarvoja seuraavasti:

RAUHOITUKSEN TARKOITUS: Säilyttää metsäalueen yhtenäisyys sekä kasviston ja eläimistön kannalta arvokkaat kosteikot, joilla on myös maisemallista merkitystä.

Alue käsittää Rudträskin ja sen itäpuolisen metsäalueen Särkkäniemen luonnonsuojelualueelle asti. Rudträsk on kuivatettu pikkujärvi, joka on pinnanlaskun seurauksena muuttunut laajaksi kosteikoksi. Sen laitoja luonnehtivat kosteat lehdot (etenkin saniaislehdot). Sisempänä on paikoin leveä korpien ja puustoisten luhtien vyöhyke ja keskellä ruovikkoista avoluhtaa. Länsi ja eteläosan tervaleppävaltaiset korvet ja puustoiset luhdet ovat reheviä. Pohjoislaidan korvet ovat karumpia ja hieskoivikon vallitsevia. Helsingissä silmälläpidettävä neivaimarre muodostaa mittavia kasvustoja eteläosan allikkoisissa tervalepikoissa.

Rudträskin alueelta on löydetty neljä silmälläpidettävää kääpälajia (pohjanrypykkä, rustikka, kirjokerikääpä ja sirppikääpä). Rudträskin reunametsissä elää mm. harmaapäätikka. Myös monet lepakkolajit ruokailevat alueella ja viitasammakkokin viihtyy siellä.

HOITO JA KÄYTTÖ: Alueella on useita ulkoiluteitä ja polkuja. Rudträskin itäpuolella on asema-kaavan katuvaraus, joka on luonnonsuojelualueetta perustettaessa otettava huomioon.

3.2.2. Uhanalaiset luontotypit, arvokas kasvikohte ja puro

Rudträskin erittäin uhanalaiseksi luontotyyppiä luokitellusta tervaleppäluhdasta kerrotaan luontotietojärjestelmässä seuraavasti:

Kuivatettu lampi, jonka laitoja luonnehtivat uloinna kosteat lehdot (etenkin saniaislehdot) sekä sisempänä paikoin leveäkin korpien ja puustoisten luhtien vyöhyke ja viimein keskellä ruovikkoinen avoluhta. Länsi- ja eteläosan korvet ja tervaleppävaltaiset luhdet ovat reheviä. Ojista huolimatta hyvin märkä. Vetisiä allikoita etenkin eteläosassa.

Luhdan edustavuus on arvioitu hyväksi ja luonnontilaisuus on heikentynyt. Tyyppilajeja ovat koivu, tervaleppä, pullosara, rantakukka, ojaleinikki, mesiangervo, kurjenmiekka, rantayrtti, neivaimarre, järviruoko ja ranta-alpi.

Rudträsk on luokiteltu huomattavan arvokkaaksi kasvikohteeksi. Sitä kuvaillaan luontotietojärjestelmässä seuraavasti:

Kohde on (lähes) tyhjiin laskettu pikkujärvi, joka on laskun seurauksena muuttunut laajaksi kosteikoksi. Sen laitoja luonnehtivat uloinna kosteat lehdot (etenkin saniaislehdot) sekä sisempänä paikoin leveäkin korpien ja puustoisten luhtien vyöhyke ja viimein keskellä ruovikkoinen avoluhta. Länsi- ja eteläosan korvet ja puustoiset luhdet ovat huomattavan reheviä ja vaikuttavan tervalepikon kattamia. Pohjoislaidan korvet ovat karumpia ja hieskoivikon vallitsevia. Kohteen merkittävin kasvi on nevaimarre, joka muodostaa mittavia kasvustoja eteläosan allikkoisissa tervalepikoissa ja vielä jonkin verran ruovikon puolellakin.

Tiedoissa suositellaan: *Tarpeetonta kulkemista kohteessa on syytä välttää herkästi haavoittuvien kosteikkopintojen takia. Suo on osittain vaarallisen upottava.*

Rudträskin läpi virtaavasta Skatanpurosta kerrotaan luontotietojärjestelmässä seuraavaa:

” Skatanpuron pituus: 1574 m.

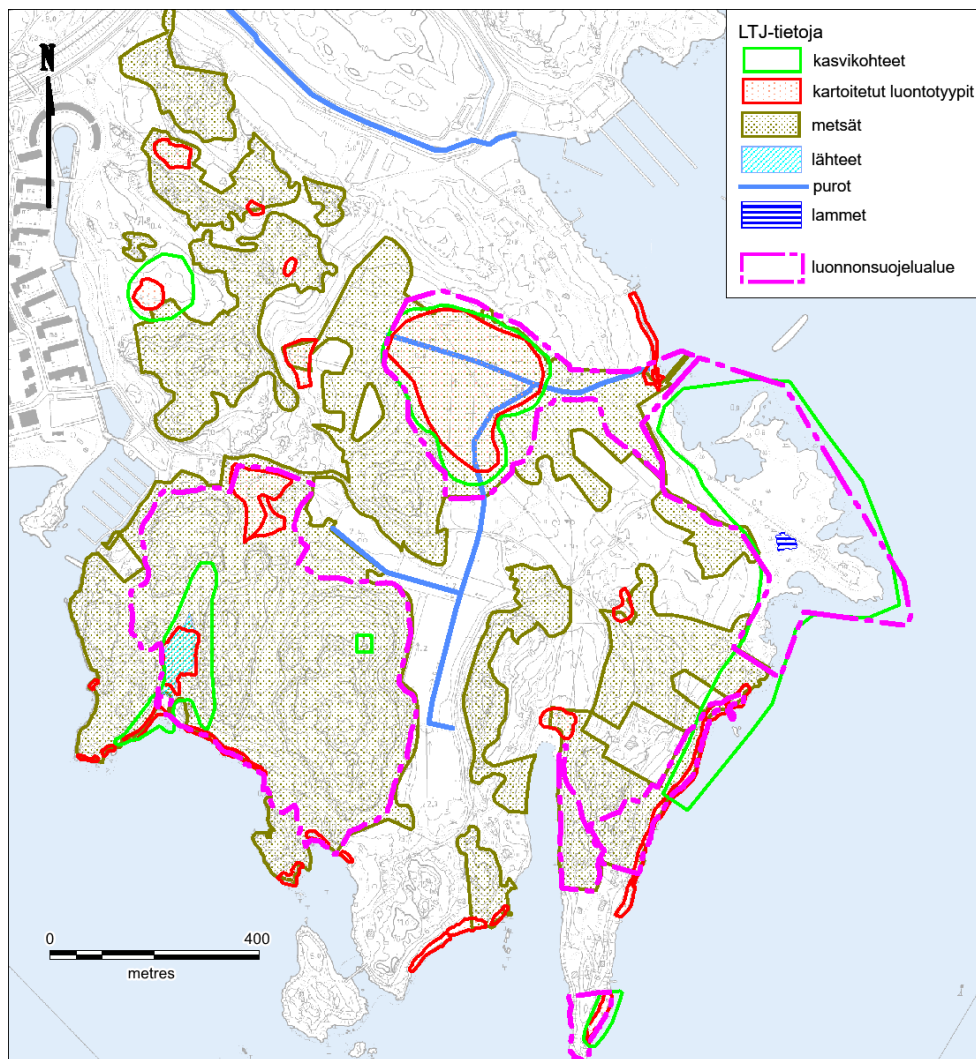
Osa Skatanpuron valuma-alueesta on lehtometsää. Puro saa vettä mm. Rudträsk- nimiseltä suolta. Puro sijaitsee Uutelan virkistys- ja ulkoilualueella. Valuma-alue on kokonaisuudessaan lepakoiden elinaluetta sekä myös tärkeää linnustoaluetta. Skatanpuro on pieni, joten se ei ole kalojen elinympäristönä kovin arvokas. Puron suun tuntumassa, Vuosaarenlahdessa, sijaitsee Särkkäniemen luonnonsuojelualue, joka on perustettu merenrantaniittyjen ja erikoisten laguuni-luhtien säilyttämiseksi.

Puron vedenlaatu on ollut heikko (2004). Myös puron väriluku on ollut suuri, joten on oletettavaa, että Rudträskiltä valuu ajoittain merkittävässä määrin humusta. Myös orgaanisen aineksen määrä on ollut erittäin suuri. Voidaan olettaa, että viljely-, laidun- ja golfalueet puron valuma-alueella heikentävät veden laatua.” (Helsingin kaupunki 2021)

Uutelan alueella tehdyissä METSO-inventoinneissa (Heikkonen 2012) mainitaan yksi luonnonsuojelulain luontotyyppi tervaleppäkorpi, joka sijaitsee Rudträskin alueella.

Vuosaarenlahden rannasta on luontotietojärjestelmässä rajausta tasolla elinvoimaiset luontotyypit. Se koskee luontotyyppiä Itämeren suurruohostot, jonka edustavuus on arvioitu kohtalaiseksi. Rajauksen eteläkärki sijoittuu Rudträskin luonnonsuojelualueelle. Koko kohde kuvaillaan seuraavasti:

Rannan kapea suurruohovalainen vyöhyke, merenpuoli ruovikkoa, rajautuu lehtomaiseen kankaaseen. Osin avoin, osin pensoittunut (leppä). Pohjoisosassa runsaasti lupiinia. Lupiinia ja yksittäin pujoa. Kapea vyöhyke, joka mesiangervovaltainen.

Kuva 5 Osa luontotietojärjestelmässä mainituista luontokohteista Uutelassa.

3.2.3. Uhanalaiset lajit

Rudträskin alueelta ei ole havaintoja valtakunnallisesti tai alueellisesti uhanalaisista putkilokasvilajeista. Sammalista alueelta on vuonna 2018 havaittu lahokaviosammal, joka on myös erittäin uhanalainen (EN) ja rauhoitettu, luontodirektiivin II-liitteen laji.

Luontotietojärjestelmässä mainitaan Helsingin alueella silmälläpidettäviksi katsotut lajit mesi-marja ja nevaimarre.

Käävistä ja käävökkäistä valtakunnallisesti silmälläpidettäviä ovat rustikka ja sirppikääpä, joka on myös alueellisesti uhanalainen. Vuonna 2020 Rudträskin alueelta on löytynyt vaatelias kanto-käävän seuralaislaji sitruunakääpä, joka on silmälläpidettävä ja alueellisesti uhanalainen. Uutena lajina vuosina 2019–20 on havaittu rusokantokääpä, joka on silmälläpidettävä (Laji.fi 2021). Helsingissä huomionarvoinen alueella esiintyvä kääpälaji on viherkarhikka (Helsingin kaupunki 2021).

Kuva 6 Vaatelias nevaimarre on kookas saniainen.

3.2.4. Maa- ja kallioperä

Rudträskin alueen kallioperässä on pääosin happamia kivilajeja kuten gabroa ja kvartsi-maasälpägeneissii. Maaperä on keskiosan kosteikon alueella savea ja sen päälle kertynyttä eloperäistä liejua. Kosteikkoa ympäröivät alueet ovat pääasiassa hiekkamoreenia. Lounaassa peruskallio on lähellä maanpintaa. (Geologian tutkimuskeskus 2021)

3.3. Kartoitettujen luontotyyppien kuvaus

Tässä luvussa esitetään luontoinventointien tulokset vuodelta 2018, jota on täydennetty laajenusosien osalta 2020. Kaikkien alueelta inventoitujen luontotyyppien uhanalaisuusluokat on esitetty taulukossa 1. Kuvioiden rajausta, tyypittelyä ja numerointia esitetään kuvassa 7.

Rudträsk näkyy historiallisissa kartoissa lampena, josta on laskuoja mereen. Lampi on saattanut olla alun perin kluuvi tai kluuvijärvi, jolle on maanpinnan nousun jälkeen jäänyt puomainen meriyhteys (ks. kuva 3). Rudträskin syväksi kaivettu laskuoja on melko samassa korkeustasossa merenpinnan kanssa. Ilmeisesti merivettä virtaa Rudträskiin korkean meriveden aikaan. Luhdan taso on kantakartassa ilmoitettu 1,0–1,2 metriin merenpinnan yllä. Nykytilanteessa se on lähes täysin ruovikoitunut ja rehevöitynyt, suoksi kehittyvä entinen lampi tai luhta. Ravinteikasta hulevettä virtaa leveitä oja pitkin etelästä viljelypalstalta (1,4 mpy) ja länsipuolelta maisemaniityltä (noin 1,5 mpy) Rudträskin kautta merelle itään. Rehevyyttä ilmentää ojan varsilla kasvava nevaimarre, joka on pääkaupunkiseudulla hyvin harvinainen saniainen.

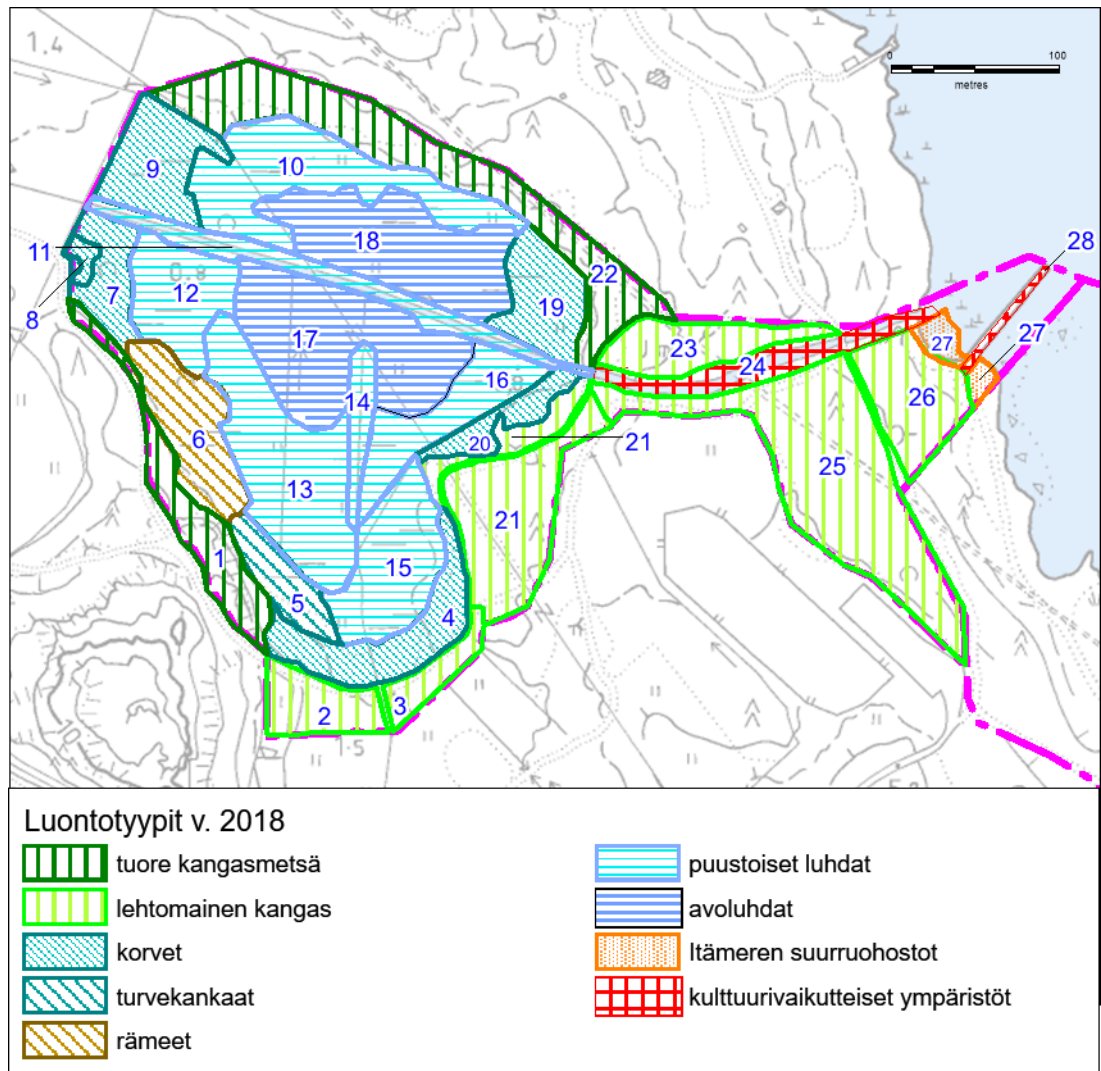
Rudträskin keskiosa on tiheän ruovikon valtaama ja se lienee tavanomaisena kesänä hyvin vetinen. Ruovikon seassa kasvaa yksittäisiä koivuja, kun taas ruovikon keskellä virtaavan ojan varret ovat tiheän nuorehkon koivikon peitossa. Luhdan reuna-alueet ovat metsittyneet. Etelässä on

laaja tervaleppäluhta, muualla kasvaa enimmäkseen koivikkoluhtaa, mutta lännessä on pienellä rämemäisellä kaistaleella mäntyjä.

Rudträskin ympärillä kasvaa havupuuvaltaista sekametsää. Metsätyyppi vaihtelee tuoreesta lehtomaiseen kankaaseen, jossa on myös paikoitellen runsaasti tuoreen lehdon kasveja. Paikoitellen luontotyyppin voisi luokitella tuoreeksi lehdoiksi, mutta hyvin pienten kuvioiden rajaamista on vältetty. Puusto on keskimäärin varttunutta, arviolta noin 40–70 vuotta vanhaa. Muutamia mäntyä ovat kuitenkin erittäin vanhoja ja kookkaita. Ilmakuvista voidaan todeta, että Rudträskin pohjois- ja lounaispuolelta metsää on avohakattu 1950–60-luvun taitteessa. Rajauksen kaakkoispuolella oleva pelto tai laidun on yltänyt lähes laskupurolle saakka ja sen osittainen umpeen kasvu on alkanut 1980-luvulla.

Taulukko 1 Rudträskin luontotyyppit sekä niiden uhanalaisuus Etelä-Suomessa (Kontula ja Raunio toim. 2018). Kaikkia kuvioita ei ole voitu luokitella.

Luontotyyppi	Kuviot	Uhanalaisuus	Pinta-ala (ha)
Tuoreet kankaat	1, 22	vaarantunut VU	1,20
Lehtomaiset kankaat	2, 3, 21, 23, 25, 26	silvälläpidettävä NT	2,76
Lehtokorvet	4, 7, 8, 9	erittäin uhanalainen EN	0,94
Ruohokorvet	20	erittäin uhanalainen EN	0,15
Sarakorvet	19	erittäin uhanalainen EN	0,30
Tupasvillarämeet	6	vaarantunut VU	0,38
Koivuluhdut	10, 12, 13, 14	ei arvioitu DD	1,88
Tervaleppäluhdut	15, 16	erittäin uhanalainen EN	0,81
Avoluhdut	17, 18	ei arvioitu DD	1,51
Itämeren suurruohostot	27	elinvoimainen LC	0,09
Yhteensä	25		10,02

Kuva 7 Rudträskin luontotyyppien rajausta ja tyypittelyä sekä kuvioiden numerointi.

3.3.1. Kangasmetsät

Rudträskiä ympäröivät kangasmetsät ovat tyypiltään joko lehtomaista tai tuoretta kangasta. Puusto on kuusivaltainen, mutta seassa kasvaa myös vanhoja mäntyjä ja paikoin suuria koi-vuja.

Kuvion 1:n pohjoisosassa kasvaa vanhempia kuusia ja siellä sekametsä on valoisaa. Pohjoisessa ylärinne on tuoretta kangasmetsää, kun alarinteessä on tuoreen lehdon piirteitä. Etelässä puusto on keski-ikäistä mäntyvaltaista sekametsää. Eteläosa on ilmakuva perusteella avohakattu vuosien 1956–1964 välisenä aikana. Tuore kangasmetsä kuviolla 1 vaihtuu sulavasti viereisiin kosteampiin tai rehevämpiin luontotyyppisiin. Luontotyyppi on luokiteltu tuoreeksi kankaaksi, joka on uhanalaisuudeltaan vaarantunut.

Lehtomaisten kankaiden puuston ikä ja rakenne vaihtelevat jonkin verran. Etelässä, **kuvioilla 2 ja 3**, puustossa on vaihtelevasti vanhoja kuusia sekä nuorehkoja lehtipuita ja tiheää kuusialikasvosta. Aluskasvillisuudessa on mustikan lisäksi sananjalkaa, mutta paikoin myös lehtokasveja kuten käenkaalia ja metsäalvejuurta. Lehtomainen kangas on luokiteltu silmälläpidettäväksi.

Kuviolla 21 kasvaa varttunutta kuusi-mäntysekametsää. Kuvion koillisosassa on pieni aukio, jossa kasvaa pihlajanvesaa ja tertsuseljaa. Tuoretta kuusimaapuuta on runsaasti. Aluskasvillisuus on yllättävän heinävaltaista, seassa kasvaa oravanmarjaa ja mustikkavarvikkoa. Metsätyyppi on lähinnä lehtomaista kangasta, joka on silmälläpidettävä luontotyyppi.

Kuviolla 22 kasvaa ylitieheä nuorehko, tasaikäinen ja harventamaton kuusikko. Lännessä kasvaa myös istutettuja mäntyjä, jonka alla on mustikanvarvikkoa. Aluskasvillisuus on paikoin lähes tyystin hävinnyt varjostuksen ja paksun neulaskarikkeen vuoksi. Riukumaista lahoppuuta on runsaasti. Tuore kangasmetsä on luokiteltu vaarantuneeksi luontotyyppi.

Kuvioiden 23 ja 25 metsä on väljää sekametsää, jonka puusto on varttunutta. Metsätyyppi on molemmilla kuvioilla lehtomainen kangas, joka on luokiteltu silmälläpidettäväksi luontotyyppi. Lakkapäinen mänty luontopolun varrella (23) on todella kookas, yli 70 cm rungon halkaisijalta. Sen monihaarainen kasvutapa osoittaa lähiympäristön olleen aikoinaan avointa. Pensaskerroksessa kasvaa joitakin tuoreen lehdon lajeja kuten lehtokuusama, taikinamarja ja koiranheisi. Molemmat kuviot ovat aluskasvillisuudeltaan ruohoisia ja heinäisiä, mustikkaa esiintyy vaihtelevasti. Yleisiä kenttäkerroksen lajeja ovat oravanmarja, käenkaali, nuokkuhelimikki ja metsätähti. Metsänpohjassa esiintyy paikoin runsaasti lehdon sammalia kuten lehväsammalia. Osa maan pinnasta on varjostuksen takia kasvitonta ja neulaskarikkeen peittämää.

Keskikokoisia haapoja esiintyy **kuvion 25** etelälaidassa, mutta ne eivät vielä ole haavankäävän vaivaamia. Haapojen alla kasvaa lehväsammalia. Metsänreuna vaihtuu lounaassa haka-aiseksi ja heinävaltaiseksi. Kuvion keskiosassa on pieni, kostea sarainen suopainanne, jossa kasvaa mustikan ja oravanmarjan lisäksi metsäälvejuurta, nurmilauhaa, ranta-alpia, viitakastikkaa ja viitaorvokkia. Tuoreita kuusimaapuita on runsaasti.

Kuva 8 Lehtomainen kangasmetsä kuviolla 25 on lahoppuurikas.

Rantametsässä **kuviolla 26** ylispuustossa on vanhoja ja kookkaita mäntyjä, joiden monihaaraista muodosta voi päätellä niiden kasvaneen avoimessa ympäristössä. Nuoremmat puusukupolvet muodostuvat kuusista, koivuista ja muista lehtipuista. Pihlajavesakko on tiheä. Keloutunut kuusi on pätkitty ja nostettu ulkoilutien viereen lahoamaan. Aluskasvillisuudessa esiintyy vadelmaa, käenkaalia, oravanmarjaa ja näiden seassa mustikkaa. Ojan varrella on puoli metriä leveä polku. Lehtomainen kangas on luokiteltu silmälläpidettäväksi luontotyyppiä.

3.3.2. Korvet, rämeet ja turvekankaat

Suotyyppien määrittäminen Rudträskissä on haastavaa, koska tämä ihmisen alulle panema kehittyminen lammesta korveksi on tapahtunut viimeisen 150 vuoden aikana. Turvekerrosta ei ole pahemmin ehtinyt muodostua ja puustoiset suotyyppit ovat vasta kehityksen alussa. Tunnistettuja suotyyppisiä ovat lehtokorpi, ruohokorpi, tupasvillaräme ja luhtanevakorpi, mutta ne eivät kaikin osin vastaa Lutu-luokituksen piirteitä (Kontula & Raunio 2018).

Sekametsä, **kuviolla 4**, luhdan ja ulkoilutien välissä voidaan luokitella lähinnä lehtokorveksi tai kosteaksi lehdoksi. Puustossa esiintyy keskikokoista hieskoivua ja kuusta sekä tuomea ja kuusen taimia. Pensaskerroksessa on kuusten taimia ja vähän paatsamaa. Aluskasvillisuudessa esiintyy melko runsaasti suursaniaisia: hiirenporrasta, metsä- ja korpialvejuurta. Lisäksi runsaana kasvavat käenkaali, nurmilauha ja oravanmarja. Lahopuuta esiintyy useissa lahoasteissa, joista tuoreimmat ovat kuusimaapuita ja pitkälle lahonneet lehtipuita. Lehtokorpi on luokiteltu erittäin uhanalaiseksi luontotyyppiä.

Kuviolla 5 sijaitsee tiheäpuustoinen turvekangas, jossa on harvaa aluskasvillisuutta. Puusto muodostuu nuorista kuusista ja koivuista. **Kuviolla 6** on keskikokoista mäntyä ja harvakseltaan isovarpurämeelle tyypillisiä aluskasveja kuten puolukkaa ja suopursua, mutta enimmäkseen rahkasammalta ja tupasvillaa. Se on luokiteltu tupasvillarämeeksi, joka on vaarantunut luontotyyppi. Kuvion 6 länsireunalla, vaihettumisvyöhykkeellä kangasmetsään, kasvaa tiheää kuusikkoa.

Kuva 9 Lehtokorpea Rudträskin länsireunalla kuviolla 9. Puustossa on tervaleppiä, koivuja ja kuusia. Taka-alalla pilkottaa koivuluhtaa.

Rudträskin länsireunalla, **kuviolla 7–9**, kasvaa tervaleppävaltaista korpea tai tervaleppäluhtaa, jota on hankala tyypitellä. Se on lähinnä luhtaista ruohokorpea tai lehtokorpea. Lehtokorpi on erittäin uhanalainen luontotyyppi. Puuston valtalajeina ovat keskikokoiset tervalepät ja hieskoivut, lisäksi kuviolla kasvaa muutama nuori tai korkeintaan keskikokoinen kuusi. Muutamat tervalepistä ovat erittäin kookkaita. Pensaskerros on suhteellisen harvaa, siinä esiintyy koivun ja harmaalepän taimia, mustaherukkaa, pohjanpunaherukkaa sekä tuomea. Monipuolisen aluskasvillisuuden muodostavat suursaniaiset: hiirenporras, metsäalvejuuri sekä isoalvejuuri. Kuvion 7 länsilaidassa on rehevää lehtokasvillisuutta; nokkosta, vadelmaa ja metsäalvejuurta. Kuviolla 7 on lahokaviosammaleelle soveltuvaa lahoppuuta. Kuvio 8 on rajattu erikseen, koska se on täysin vieraslajin jättipalsamin valtaama. Ruohokanukkaa kasvaa erikokoisina laikkuina kuvion 9 pohjoisreunassa. Ruohokanukkaa tavataan Uudellamaalla enimmäkseen merenrannoilta.

Kuviota 19 voi luonnehtia sekoitukseksi rämeen, luhdan ja korven piirteistä. Siellä kasvaa nuorta koivua, aluskasvillisuudessa on rämevarpuja, ruovikkoa ja korven ruohoja sekä melko yhtenäistä rahkasammalikkoo. Lajistosta voi mainita mm. isokarpalo, röyhyvihvilä, kurjenjalka, suo-putki, rantakukka, rantayrtti, suo-orvokki, nurmilauha, riippa-, luhta- ja pullosara ja rönsyrölli. Kehittymässä oleva luontotyyppi on tässä luokiteltu luhtanevakorveksi, joka luetaan sarakorpiin. Sarakorpi on luokiteltu erittäin uhanalaiseksi luontotyyppi.

Ruohoisessa ja luhtaisessa korvessa ojan varressa **kuviolla 20** kasvaa hieskoivikkoa ja idempänä keskikokoista tervaleppää. Tällä kuviolla Rudträskin luhtaisuus vaihtuu ruohoisuudeksi, jota ilmentää peittävästi kasvava viitaorvokki ja käenkaali sekä nurmilauhamättäät yksittäisten metsäalvejuurien kanssa. Myös tällä kuviolla havaittiin pieni kasvusto ruohokanukkaa. Luontotyyppi on luokiteltu ruohokorveksi, joka on erittäin uhanalainen luontotyyppi.

Kuva 10 Rudträskin ruohokorpi vaihtuu leppäluhdaksi keskellä kuvaa. Kuviot 20 ja 16.

3.3.3. Luhdat

Rudträskin kuivatettu lampi on enimmäkseen yllättävän kovapohjainen ruovikkoinen luhta, joka umpeen kasvun myötä on muuttumassa sulkeutuneeksi puustoiseksi luhdaksi. Upottavia kohtia on runsaasti, mutta tiheään ojaverkoston törmien avulla ruovikossa on mahdollista edetä. Suhteellisen avointa ruovikkoluhtaa on kuvioilla 17 ja 18, kun taas muut ympäröivät luhdat ovat puustoisia (kuviot 10–16).

Kuviot 10 ja 12 Rudträskin länsiosassa muistuttavat toisiaan, mutta niiden välistä kulkee valtaoja kuviolla 11. Luhdat kasvavat tiheää nuorehkoa koivikkoa ja peittävästi korkeakasvuista järvi-ruovikkkoa. Niissä on luhtavaikutteisia, kasvillisuudeltaan matalampia kohtia, jotka ovat rahkasammalen ja nurmilauhan peittämiä. Mainittavia aluskasvillisuuden lajeja ovat vesisara, suo-orvokki ja rantakukka. Kuvion 10 pohjoisreunassa kasvaa yhtenäistä nurmilauhakasvustoa nuoren koivikon alla. Kasvillisuus vaikuttaa olevan koivuluhdan ja ruovikkoluhdan välimuotoa, joka veden tason pysyessä nykyisenä muuttuu vähitellen koivuluhdan suuntaan. Koivuluhtien uhanalaisuutta ei ole voitu arvioida.

Kuva 11 Koivuluhdat kasvavat nuoria hieskoivuja. Kuvio 10.

Valtaoja kuviolla 11 on noin 3–5 metriä leveä ja ehkä noin 40–70 cm syvä. Sen pohjan muodostaa pehmeä, tumma ja hienojakoinen maa-aines, joka kesällä 2018 kuivui niin, että sen pysyi paikoin ylittämään uppoamatta liejuun. Ojassa virtaava vesi on peräisin selvitysalueen länsipuolisilta kosteilta niityiltä. Oja vaikuttaa olevan matalampi länsipäässä kuin keskellä Rudträskiä. Ojan varret ovat tiheän järviruovikon ja koivikon peittämät. Ojan itäpäässä kasvoivat mm. rantayrtti, punakoiso, korpikaisla, röyhyvihvilä, varstasara ja runsaana järviruoko.

Kuviolla 13 on tiheää, nuorta hieskoivikkoa laajalla koivuluhdalla. Koivuluhdan uhanalaisuutta ei ole arvioitu. Lukuisissa sarkaojissa kasvaa saroja nauhamaisina linjoina. Ojien välissä/ulkopuolella kasvaa runsaasti nurmilauhaa, rantakukkaa, viitakastikkaa, tertsualpia ja viitaorvokkia. Etelässä havaittiin varstasaraa ja vähän nevaimarretta umpeutuneessa ojassa. Hylätyn ”majan” jäänteet roskineen löytyvät kuvion eteläosasta.

Kuva 12 Koivikkoluhtan 13 lukuisissa ojissa kasvaa saroja.

Tervaleppäluhta kuviolla 15 eroaa pääpuulajillaan muista puustoisista luhdista. Tervaleppä seassa kasvaa vähän keskikokoista hieskoivua. Lepät ovat keskikokoisia tai jopa kookkaita ja kasvavat tummanvärisessä maassa, joka on paikoin täysin kasvaton. Paljaat maa-alueet lienevät normaalikesänä veden peittämiä. Aluskasvillisuudessa esiintyy järviruokoa, useita saroja ja luhdalle tyypillisiä kasveja kuten terttualpi, rönsyleinikki ja rantakukka. Paljailla maa-alueilla kasvaa harvakseltaan kurjenmiekkää, runsaasti rantakukkaa ja ojaleinikkiä, vähän mesiangervoa puiden mättäillä ja paikoin vesisaraa. Luhdalta puuttuu pensaskerros. Tervaleppäluhta on arvioitu erittäin uhanalaiseksi luontotyyppiä.

Eteläinen valtaoja virtaa kuvion 15 lävitse palstaviljelmiltä Rudträskiin usean metrin levyisenä, mutta ei kovin syvänä. Ojassa kasvaa haarapalpakkoa, ratamosarpiota ja muutamia suursaroja. Ojaan yhtyy kaakosta Skatan tilan niityiltä tuleva oja.

Kuvion 16 luhdalla kasvaa nuorta hieskoivua ja tervaleppää. Aluskasvillisuudessa on paikoitellen neivaimarretta peittävinä kasvustoina, vähän tummarusokkia ja mesiangervoa sekä suurikokoisia, kukkimattomia saroja märissä kohdissa ja nurmilauhaa. Sammalia on niukasti. Pohjoisessa on pieni laikku paljasta maata. Paljaan maan ja eteläisen valtaojan reunoilla kasvaa neivaimarretta, varstasaraa, rantayrttiä ja kurjenmiekkää sekä haarapalpakkoa. Luhta on luokiteltu tervaleppäluhdaksi, joka on uhanalaisuusluokaltaan erittäin uhanalainen.

Varsinaista puutonta **ruovikkoluhtaa** esiintyy edelleen **kuvioilla 17 ja 18** entisen lammen keskiosassa. Sen ehdottomana valtalajina on järviruoko, jonka seassa kasvaa harvakseltaan muutamia muita lajeja, kuten terttualpi, rantakukka ja luhtakastikka. Siellä täällä esiintyy myös vaateliasta neivaimarretta. Sammalet puuttuvat lähes kokonaan. Paikoitellen esiintyy hiukan korkeampia kumpuja, joiden päällä kasvaa rahkasammalta ja vähän enemmän lajeja, esimerkiksi luhtarölli, suo-orvokki ja suoputki. Ruovikkoluhtalta 18 löytyi useita kertoja kauriiden makauksia ja eläinten polkuja. Kuviot on luokiteltu avoluhdiksi, joiden uhanalaisuutta ei ole arvioitu.

Kuva 13 Rudträskin keskiosassa esiintyy ruovikkoluhtaa (kuvio 17). Valokuvan taka-alalla näkyy valtaojan reunassa kasvava koivikko kuviolla 11.

3.3.4. Kulttuurivaikutteiset ja muut ympäristöt

Rudträskistä laskevan valtaojan ympäristö **kuviolla 24** on luokiteltu kulttuurivaikutteiseksi alueeksi, koska se ei yleispiirteisenä rajauksena oikein istu mihinkään luontotyyppiin. Siinä on alun perin todennäköisesti ollut puro, jota on perattu ja syvennetty useaan otteeseen. Rudträskin valumavedet virtaavat laskuojan kautta merelle. Ojankaivuusta muodostuneet ojan penkat ovat korkeat ja ojanpohja syvällä, lähtötietojen perusteella ainakin alavirralla lähes samassa tasossa kuin merenpinta korkean veden aikaan. Törmien laidoilla kasvaa tuoretta, keskivanteista lehtoa. Ojaa reunustavat nuoret kuuset ja lehtipuista raita, tervaleppä, hieskoivu sekä tuomi. Pensaskeroksessa kasvaa koiranheittä ja taikinamarjaa. Ojan reunoilla kasvaa suurikokoista hiirenporasta, isoalvejuurta, nokkosta, jänönsalaattia ja runsaasti käenkaalia. Ajoittain tulvivilla ojantörmillä ja pohjalla kasvaa rantaluhtalitukkaa, rönsyleinikkiä, rentukkaa, rantayrttiä ja ojakellukkaa sekä rantamataraa.

Rantaniitty kuviolla 27 muodostuu enimmäkseen ruovikosta. Rannan tervaleppävyöhykkeen lähellä suurruohonitiällä kasvaa runsaasti rentukkaa ja mesiangervoa. Laiturin ympäristössä on matalakasvuista, heinävaltaista rantaniittyä. Vedessä kasvaa järviruo'on lisäksi myös sinikaislaa. Luontotyyppi on luokiteltu Itämeren suurruohostoksi, joka on uhanalaisluokaltaan elinvoimainen.

Vanhalle ja käytöstä poistetulle **kivilaiturille kuviolle 28** kulkee kaksi rannassa yhtyvää polkua. Koiria uitetaan kivistä ja matalassa rantavedessä. Kivilaiturinsuuret tummat kivilohkareet varaavat lämpöä ja se soveltuu käärmien lämmittelypaikaksi. Laiturilta tehtiin havainto rantakäärmeestä.

Kuva 14 Rantaniittyä kuviolla 27.

3.4. Lahopuut ja niiden seuralaislajisto

Lahopuu ja sen määrä, mutta erityisesti sen laatu ja jatkumo, kertovat metsän luonnontilasta. Lisäksi lahopuu on merkittävä monimuotoisuuden lisääjä, sillä lahopuuta tarvitsevat todella monet eliöryhmät. Harvinainen lahopuusta riippuvainen lajisto on usein erikoistunut tiettyihin puulajeihin ja vaatii pidempää lahopuujatkumoa. Lahopuun merkitystä ei mitata yksinomaan määrällä, vaan myös laadulla eli puulajistolla, lahoasteella ja erityisesti pitkällä lahopuujatkumolla.

Rudträskin metsäalueen kääpiä on selvitetty vuonna 2011 osana koko Helsingin alueen metsiä koskevaa kääpäselvitystä (Savola 2012). Vuoden 2011 kääpäselvityksen raportissa alueellisesti uhanalaisiksi on mainittu pohjanrypykkä, rustikka, sirppikääpä ja viherkarhikka sekä lehtoludekääpä. Näistä lajeista pohjanrypykkä, rustikka ja lehtoludekääpä eivät ole enää alueellisesti uhanalaisia. Aiemmin silmälläpidettävä kirjokerikääpä on viimeisen arvioinnin mukaan elinvoimainen.

Merkittävä kääpäalue on rajattu Rudträskin luonnonsuojelualueen itä- ja kaakkoisosan metsiin ulkoilutien lähelle. Kohteen tiedot päivitettiin vuonna 2021 vastaamaan tuoreimpia lajihavaintoja ja uhanalaisuusluokituksia (Helsingin kaupunki 2021). Alueesta kerrotaan seuraavaa:

”Rudträskin alueen kuvaus

Alue sisältää kaksi pysäköintipaikan erottamaa osa-aluetta, joista pohjoisempi sisältää Särkänniemen suojelualueen ja Rudträskin luhta-alueen välisiä metsiä ja eteläisempi pysäköintipaikan ja suojelualueen välisiä metsiä.

Rudträskin etelä- ja kaakkoispuolinen alue sisältää vanhoja kuusivaltaisia kangas- ja lehtometsiä. Kosteikkoalueen reunassa on myös lehtipuuvaltaisia ja sekapuustoisia lehto- ja luhtametsiä.

Luhta-alueen eteläosassa lahoaa erittäin runsaasti 1990-luvun myrskytuhoista peräisin olevia järeitä kuusilahopuita, joista osa on sahattu pätiksi. Kuusilahopuuta on runsaasti myös alueen itäosassa. Harvakseltaan löytyy myös koivulahopuita sekä jonkin verran raita-, pihlaja- ja harmaaleppälahopuuta.

Pienempi osa-alue sisältää vanhaa kuusta ja koivua kasvavia metsiä, joihin on suojelualueen rajalla jätetty runsaasti kuusilahopuuta. Jonkin verran löytyy myös koivulahopuuta.

Lajitiedot

Alueen metsistä havaittiin 47 kääpälajia. Lisäksi Rudträskin osa-alueelta tehtiin havaintoja neljästä muusta indikaattorikääväkästä. Rudträskin lajilista täydentyi vielä Uutelan METSO-selvitystä tehneen Kaija Helteen kesällä 2011 havaitsemalla, kuvauksen perusteella ilmeisellä kastanjakäävällä. Yhteensä kohteelta havaittiin vuonna 2011 siis 48 kääpälajia. Alueen lajilista täydentyi 2016 Keijo Savolan havaitsemilla terva- ja ruostekäävillä. Laji.fi-tietokannan perusteella kohteelta on myöhemmin havaittu hopeakääpä (Allar Antson 2021), rusokantokääpä (Allar Antson 2020) ja sitruunakääpä (Allar Antson 2020) sekä indikaattorirakkaisiin lukeutuva koralliorakas (Henri Koskinen 2020).

Kaikkiaan kohteelta on havaintoja 28 indikaattorilajista (23 kääpälajia, viisi muuta kääväkästä). Vuonna 2011 kohteelta havaittiin todennäköinen esiintymä vaarantunutta kastanjakääpää, kaksi esiintymää alueellisesti uhanalaista viherkarhikkaa, esiintymä alueellisesti uhanalaista sirppikääpää sekä esiintymä silmälläpidettävää rustikkaa. Myöhemmin havaittuja Punaisen kirjan lajeja edustavat alueellisesti uhanalainen sitruunakääpä sekä silmälläpidettävä rusokantokääpä. Selvitysten perusteella alueella on huomattavaa merkitystä kuusilahopuusta riippuvaisen lajiston suojelun kannalta. Lisäksi alueella on selvää merkitystä koivulahopuuta suosivalle lajistolle sekä hiekan merkitystä raita- ja pihlajalahopuuta suosivan lajiston kannalta.

Alueelta havaituista lajeista selvästi harvalukuisin on sirppikääpä, josta on Uudeltamaalta vain kaksi muuta 2000-luvun havaintoa. Muista erityisen huomionarvoisia lajeja edustavat ekologialtaan vaatelias sitruunakääpä sekä Helsingissä huomionarvoiset aarnikääpä, kolokääpä, lapakääpä, rusokantokääpä, rustikka sekä viherkarhikka.

Selvityksen perusteella alueella on huomattavaa merkitystä kuusilahopuusta riippuvaisen lajiston suojelun kannalta. Lisäksi alueella on selvää merkitystä koivulahopuuta suosivalle lajistolle sekä hieman merkitystä raita- ja pihlajalahopuuta suosivan lajiston kannalta.

Arvoluokka I (Arvokas kääpäalue)

Kohde täyttää arvoluokan I kriteerit indikaattorilajien lukumäärän (28 lajia, raja-arvo 25 lajia) sekä havaittujen Punaisen kirjan lajien lukumäärän (kuusi lajia, raja-arvo kuusi) osalta.

Arvojen ylläpitoon liittyvät suositukset

Alueen lahopuumäärien edelleen kasvattaminen on hyvin suotavaa. Tuulenkaatojen ja reittien varsilta mahdollisesti kaadettavien huonokuntoisten puiden jättäminen maalahopuiksi on erityisen perusteltua.”

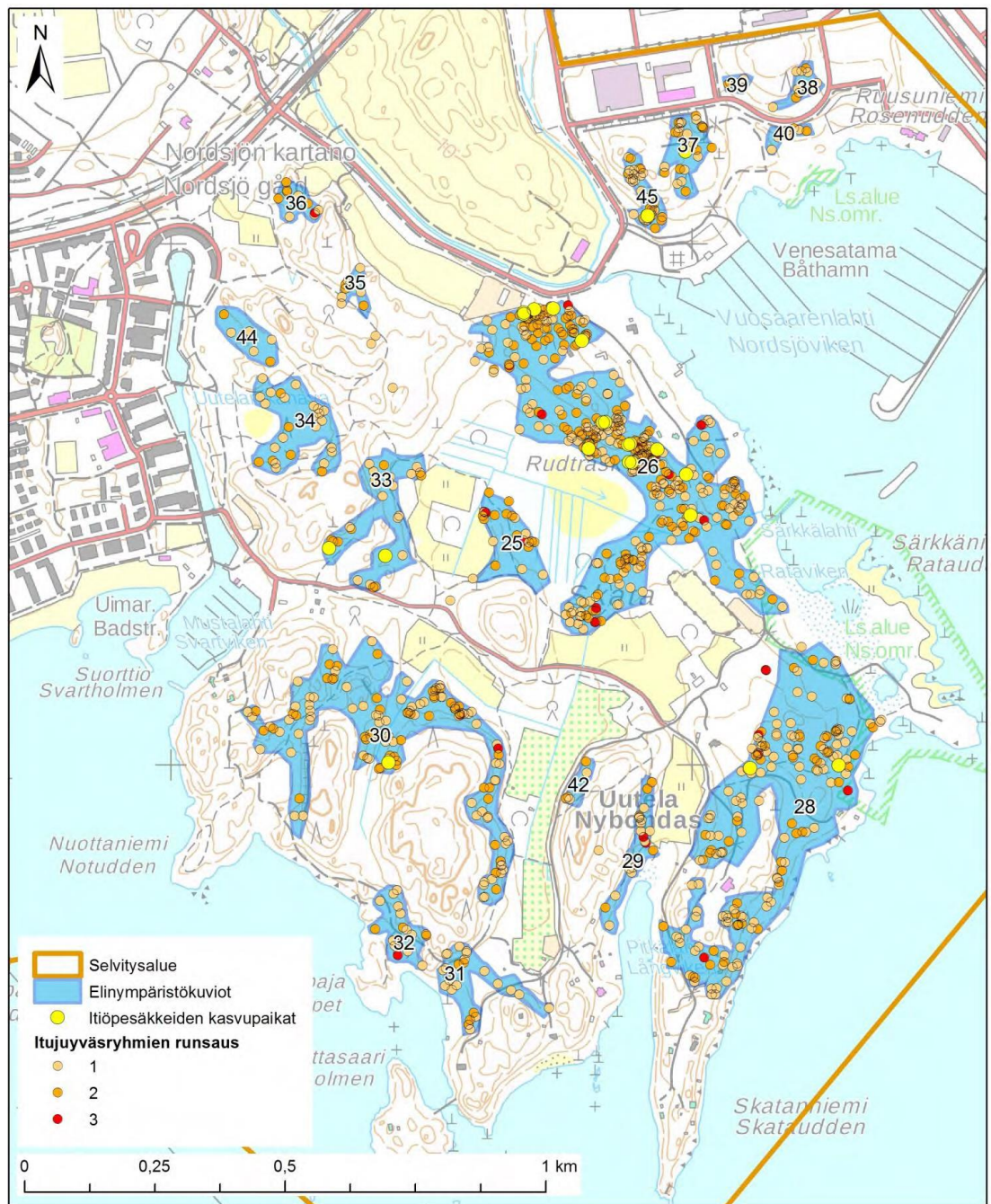
Kuva 15 Reitin varrelle on jätetty kaatuneen puun runko lahoamaan kuviolla 20.

3.5. Lahokaviosammal

Lahokaviosammalta on kartoitettu Uutelassa vuosina 2018 ja 2020.

Vuoden 2018 selvityksessä lahokaviosammalen itiöpesäkkeitä löytyi luonnonsuojelun alueen lounaisosasta vanhasta kuusikosta. Itiöpesäkkeitä löytyi järeältä kuusimaapuulta sekä sahatuilta kuusimaapuun pätkiltä. Alueelle rajattiin lahokaviosammalen elinympäristö, joka on kosteudeltaan lahokaviosammaleelle sopiva ja siellä on myös runsaasti sopivaa lahoppuuta, jota on muodostumassa lähivuosina lisää. (Manninen 2018, Helsingin kaupunki 2021)

Vuoden 2020 selvityksessä etsittiin itiöpesäkkeiden lisäksi myös lahokaviosammalen itujuväsryhmiä. Lahokaviosammalhavaintoja tehtiin Rudträskin luonnonsuojelun alueen itä- ja kaakkoisosasta sekä lounaisreunalta, josta oli havaintoja myös vuodelta 2018 (kuva 16). Vuoden 2020 selvityksessä on rajattu kaksi lahokaviosammaleen elinympäristökuviota, jotka ulottuvat myös Rudträskin luonnonsuojelun alueelle. Näistä itäisempi (kuvio 26, kuva 16) mainitaan yhdeksi tärkeimmistä lahokaviosammaleen esiintymisalueista Vuosaaressa. Toisella kuviolla, kuvio 25, ei ole tehty yhtä paljon havaintoja, joten sen merkitystä pidetään vähäisempänä. (Nieminen ym. 2020)

Kuva 16 Vuonna 2020 havaitut lahokaviosammalen esiintymät. (Nieminen ym. 2020)

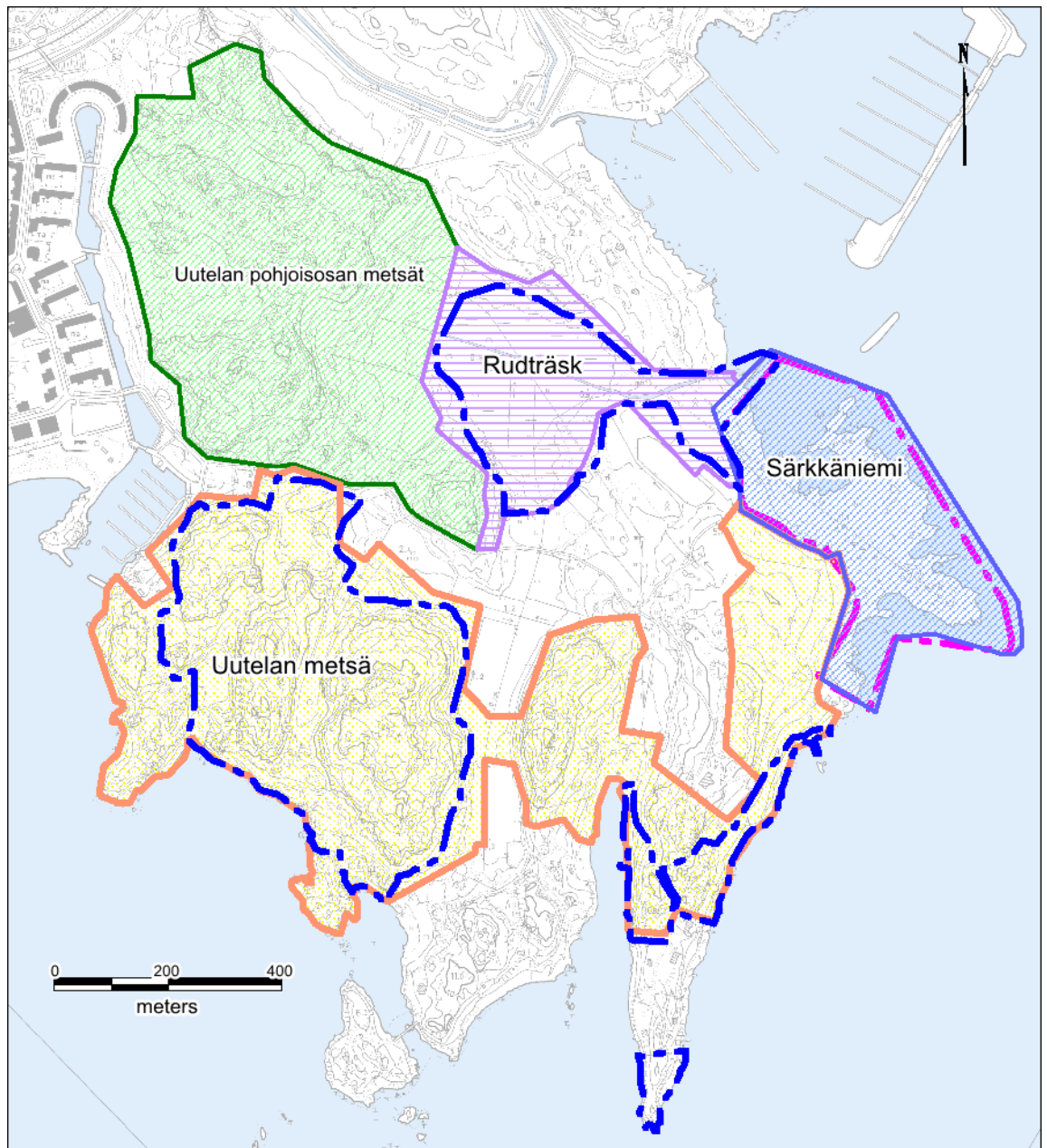
3.6. Linnusto

Uudenmaan lintutieteellinen yhdistys Tringa ry on tehnyt Uutelan alueella lintulaskentoja vuonna 2016. Laskennat ovat liittyneet koko Helsingin alueella tehtyyn merkittävien lintualueiden selvitykseen. Laskentojen tulokset on esitelty yleispiirteisesti julkaisussa ”Helsingin tärkeät lintualueet ja merkittävä linnusto 2017” (Ellermaa 2017).

Tätä selvitystä varten on saatu edellä mainittu laskenta-aineisto Helsingin kaupungilta (Tringa ja Helsingin kaupunki 2017). Saatu paikkatietoaineisto on käsittelemätön havaintotietokanta, joka kertoo Uutelan alueella tavattavasta lajistosta. Lisäksi saatiin myös aineistosta tehty pesivien lintujen tulkinta-aineisto Excel-tiedostona. On huomattava, että laskennoissa käytetyt lintualuearajaukset poikkeavat jonkin verran tämän selvityksen aluerajauksista (kts. kuva 17). Rudträskin lasketun alueen pinta-ala on n. 13,76 hehtaaria ja se on jonkin verran laajempi kuin suunniteltu luonnonsuojelun alueen rajaus (11,2 ha). Pesivän lintulajiston kuvaus pohjautuu lasketuilta lintualueilta tulkittuihin parimääriin.

Rudträskin alueelta on kirjattu kaikkiaan 34 pesimälajia. Pesimälajisto keskittyy pääosin varpuslintuihin. Muista ryhmistä on havaittu vesilintuja: telkkä ja tavi sekä metsäympäristössä myös viihtyvä sepelkyyhky. Palokärki on viihtynyt Rudträskin reunametsissä, laji kuuluu lintudirektiivin II-liitteen lajeihin. Kosteikkolintuja tai lokkeja ei ole tältä alueelta havaittu lainkaan.

Rudträskin alueelta on runsaasti havaintoja metsäilmentäjiksi luokitelluista lajeista. Alueella on tulkittu pesivän kaikkiaan seitsemän metsäilmentäjälajia. Runsaimmat lajit ovat lehtipuuvaltaisissa kerroksellisissa metsissä viihtyvä sirittäjä (4 paria) sekä peukaloinen, kuusitiainen ja puukiiپی (3 paria). Mustapääkerttuja ja idänuunilintuja pesi Rudträskin alueella kaksi paria kumpaa-kin. Vanhoissa kerroksellisissa ja runsaslahopuustoisissa metsissä viihtyvä pikkusieppoja pesi alueella yksi pari. Laji kuuluu myös lintudirektiivin liitteen I lajeihin. Lehtimetsien lajin kultarinnan reviiri ulottuu Rudträskille, mutta sitä ei ole katsottu alueella pesiväksi lajiksi.

Kuva 17 Uutelassa lasketut lintualueet vuodelta 2016 erivärisinä täyttöinä ja suojeltavat alueet sinisellä.

3.7. Muu eläimistö

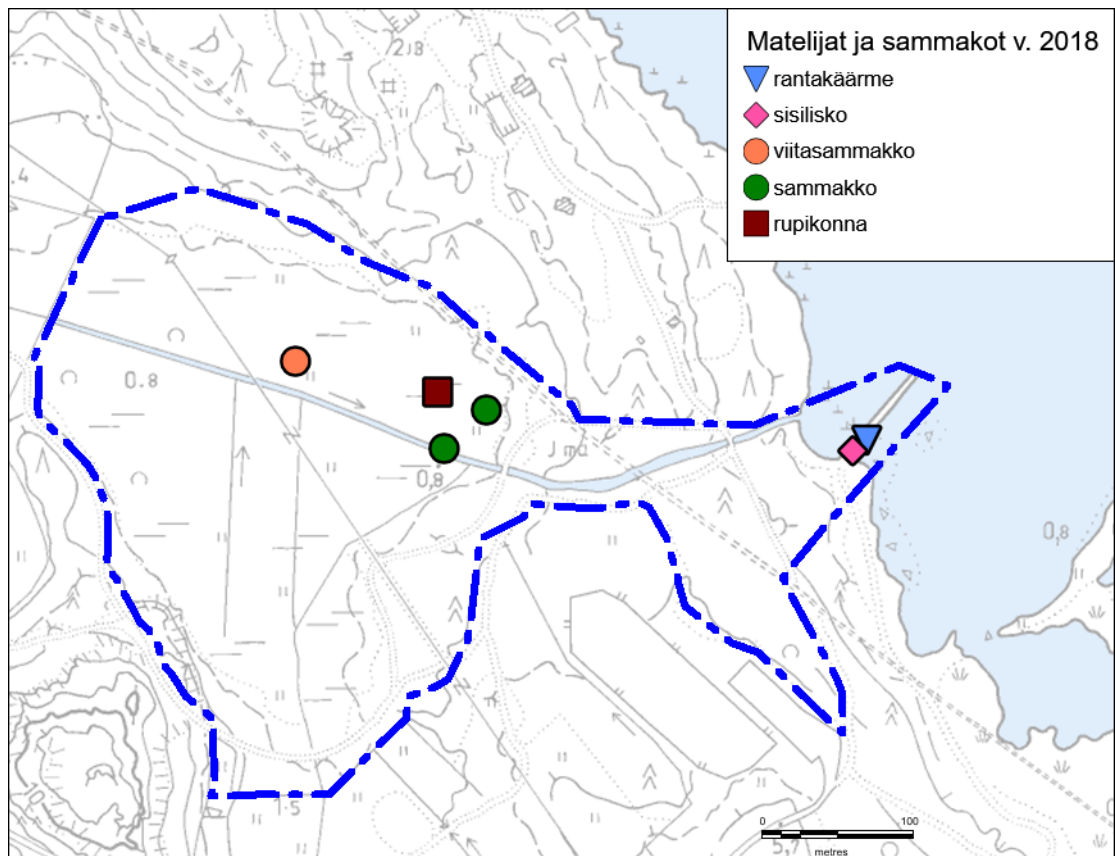
Vuoden 2018 Uutelan luonnonsuojelualueiden luontokartoituksen yhteydessä kartoitettiin sammakoita ja matelijoita Särkkäniemen ja Rudträskin selvitysalueilta. Rudträskillä havaittuja sammakkoeläimiä ovat viitasammakko, lajipari ruskosammakko/viitasammakko ja rupikonna. Matelijoita ovat rantakäärme ja sisilisko. Havainnot esitetään kuvassa 18.

Rudträskillä on viitasammakoiden käyttämiä kohtia, joista havaittiin kutuääntelyä (kuva 18). Viitasammakko on luontodirektiivin IV-liitteen tiukasti suojeltu laji, jonka lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ei saa heikentää tai hävittää.

Sammakoista tehtiin näköhavaintoja kesällä 2018 Rudträskin itäosassa. Sammakoita on vaikea määrittää lajilleen ilman pyydystämistä, kyse voi siksi olla ruskosammakosta tai viitasammakosta.

Rupikonnien kutuääntelyä kuului Rudträskin vetiseltä luhdalta, mutta aikuisista ei tehty näköhavaintoja.

Suomen lajitietokeskuksen Laji.fi -palvelussa on ainoastaan yksi matelijahavainto Rudträskin alueelta. Alueen itäosassa on vuonna 2015 havaittu vaskitsa.

Kuva 18 Vuonna 2018 tehdyt havainnot matelijoista ja sammakoista.

Helsingin yleiskaavaan liittyneessä laajassa lepakkoselvityksessä on tutkittu lepakkolajistoa ja rajattu tärkeitä lepakkoalueita (Wermundsen ym. 2014). Selvityksessä koko Uutelan metsäalue on rajattu arvokkaana I-luokan lepakkoalueena. Koko Uutelan alueelta mainitaan seuraavat lepakkolajit pohjanlepakko, vesisiippa, viiksimiehi, korvayökkö, kimolepakko sekä pikkulepakko. Tarkempia tietoja siitä missä lepakoita on havaittu tai missä niiden keskeisimmät saalistusalueet ovat ei raportissa ole. Näin ollen ei ole mahdollista kuvailla juuri Rudträskin alueella esiintyviä lepakoita.

4. Virkistyskäytön nykytila

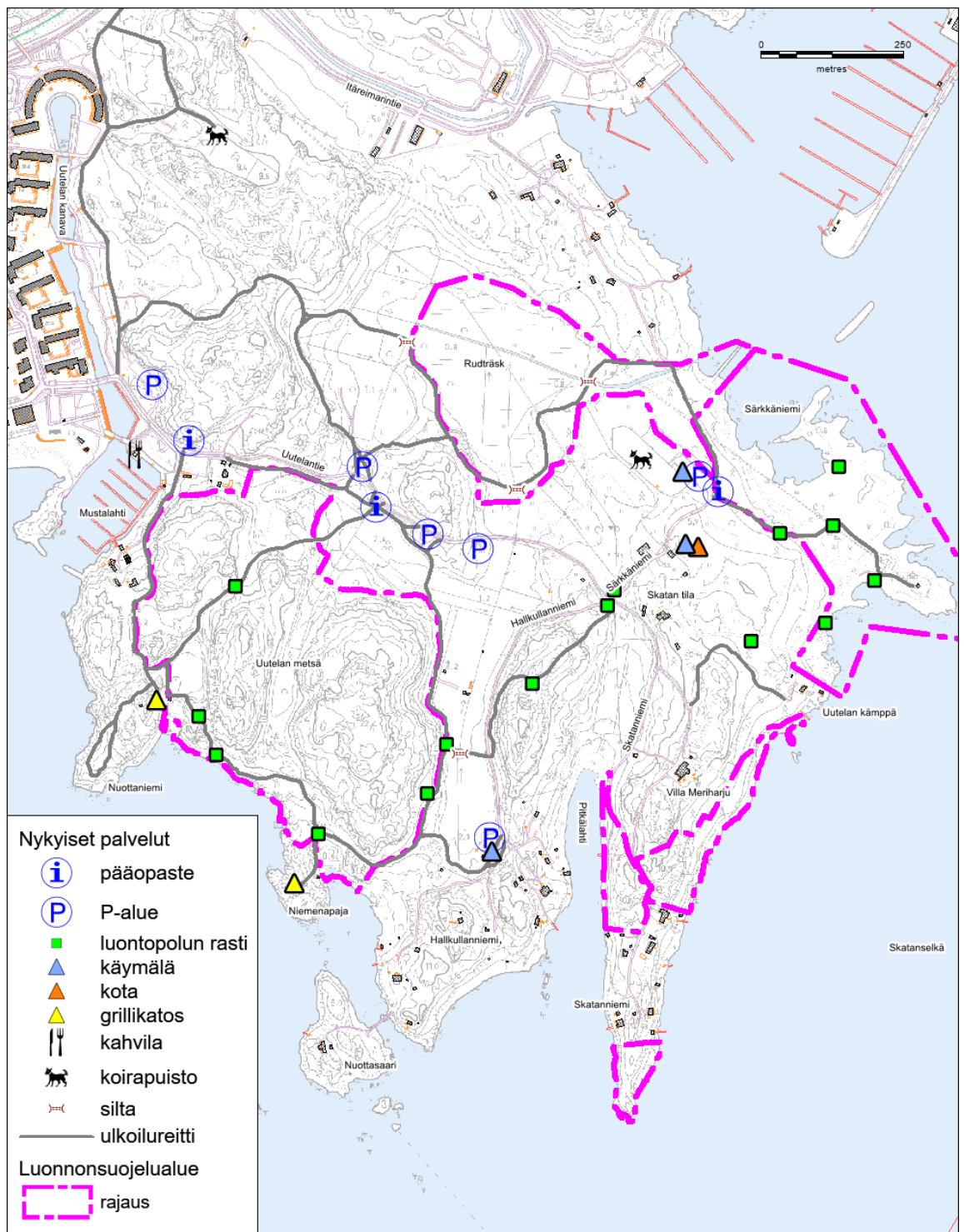
4.1. Palvelut Rudträskissä ja sen lähiympäristössä

Rudträskin luonnonsuojelualueen eteläreunassa kulkee kivituhkapintainen ulkoilutie, jota pitkin pääsee edelleen kiertäen Särkkäniemen luonnonsuojelualueen reunaa pitkin etelään Skatan tilalle (ks. kuva 19). Ulkoilutie on noin 3 metriä leveä, mutta se muuttuu hiukan kapeammaksi Särkkäniemen luonnonsuojelualueella. Ulkoilutiellä on kaksi puusiltaa, jotka ylittävät Rudträskillä sijaitsevat valtaojiksi muutetut purouomat. Alimman laskuojan ylitys on toteutettu tierummulla. Rudträskin luonnonsuojelualueen länsirajalla kulkee ulkoilutie, joka jatkuu alueen ulkopuolella luoteeseen. Rajauksen kulmassa on valtaojan ylittävä puusilta. Muita rakenteita tai rakennettuja reittejä alueella ei ole.

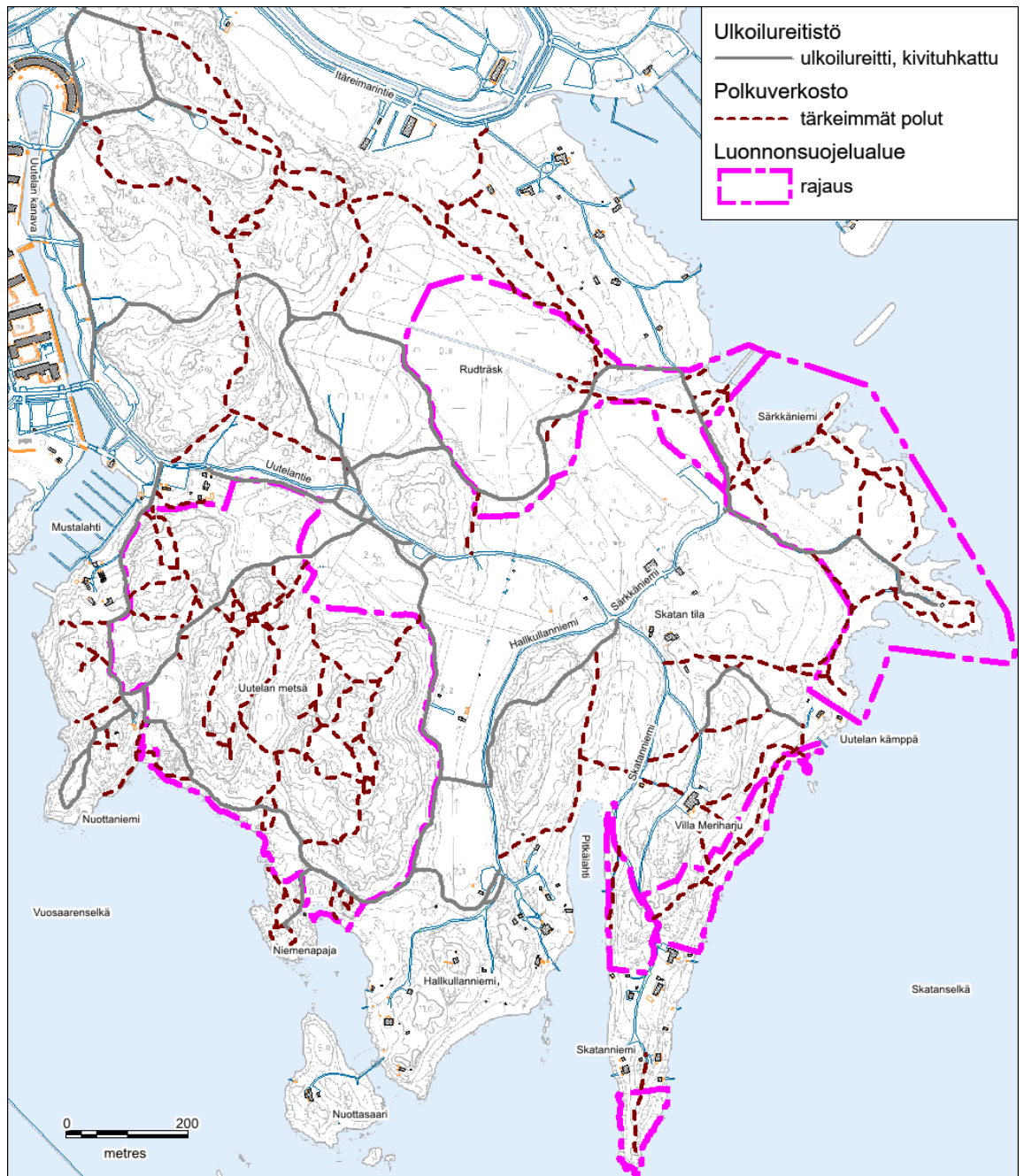
Uutelan muut palvelut sijoittuvat Rudträskin luonnonsuojelualueen rajauksen ulkopuolelle. Autojen pysäköintipaikkoja on kahdessa paikassa: Uutelantien varressa ja Skatan tilan läheisyydessä Särkkäniemen luonnonsuojelualueen reunalla. Särkkäniemen parkkipaikka palvelee sekä suuren koirapuiston käyttäjiä että Uutelassa ulkoilijoita. Pysäköintialueen kupeessa on kuivakäymälä sekä Särkkäniemen luonnonsuojelualueen esittelevä pääopaste. Skatan tilan vieressä on vapaaehtoisvoimin auki pidetty kota ja kuivakäymälä, jotka on sijoitettu Skatan tilan entiselle ratsastuskentälle. Nykyään Skatan tilalla toimii Sininauhaliitto, joka järjestää siellä luontoavusteista toimintaa. Yhteistyökumppanina on 4H-liitto.

Uutelaa esittelevä pääopaste löytyy Uutelantien länsipäästä. Reittien viitoitus Uutelan alueella ei ole yhdenmukainen tai hyvin jäsentynyt. Uutelan luontopolku ei kulje Rudträskin luonnonsuojelualueella.

Uutelaa palveleva lähin bussipysäkki on Aurinkotuulenkatu, ja sijaitsee Aurinkotuulenkadun ja Urheilukalastajankujan risteyksessä. Tälle Uutelan kanavan länsipuolelle sijaitsevalle pysäkillä kulkee bussi 90.

Kuva 19 Uutelan palvelut ja ulkoilureitit vuonna 2021 sekä luonnonsuojelualueiden rajaukset.

Kuva 20 Uutelan reittiverkosto koostuen teistä ja ulkoilureiteistä. Lisäksi esitetään tärkeimmät metsäpolut.

Uutelaan on muodostunut laaja polkuverkosto ja monia rinnakkaisia polkuja (kuva 20). Rudträskissa polut sijoittuvat luhta-alueen ulkopuolelle metsämaalle. Tässä työssä on kartoitettu polkuja lähinnä suunnitellulla luonnonsuojelualueella. Muualta Uutelasta polut on kartoitettu vain osittain maastossa ja osa on digitoitu eri kartta-aineistojen avulla. Todellisuudessa maastosta on havaittavissa polkuja kartan osoittamaa enemmän ja tilanne myös muuttuu.

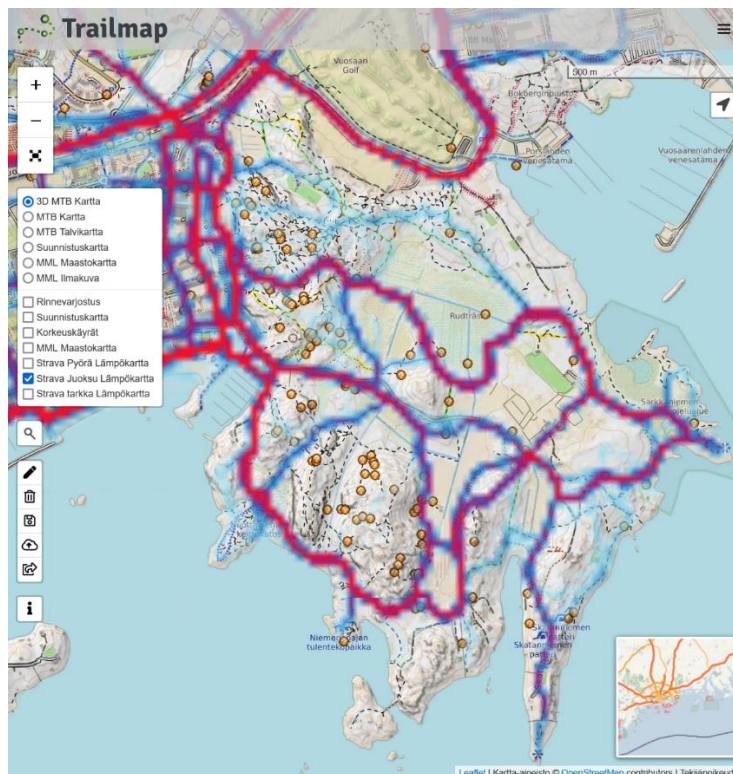
4.2. Uutelan käyttö

Uutelan ulkoilupuiston käyttö on vilkasta ja monipuolista. Ulkoilemaan tullaan lähikaupunginosia kauempaa, myös Helsingin ulkopuolelta. Varsinkin Covid19 pandemian kokoontumisrajoitusten aikaan kevästä 2020 syksyyn 2021 ulkoilu alueella on kasvanut voimakkaasti.

Uutelan hoito- ja kehittämissuunnitelmaa (Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy 2018a) tehdessä vuonna 2016 on järjestetty laajaa vuorovaikutusta käyttäjien ja suunnittelijoiden kesken. Silloin on selvitetty karttakyselyn avulla ihmisten käyttämiä paikkoja ja huomioita alueesta. Tätä hoito- ja käyttösuunnitelmaa varten on selvitetty joidenkin käyttäjäryhmien käyttötapoja tarkemmin.

Rudträskissä ja lähialueella harrastetaan mm.:

- kävelyä
- juoksua, polkujuoksua
- pyöräilyä
- maastopyöräilyä
- koiran ulkoilutusta
- luonnon tarkkailua
- marjastusta ja sienestystä
- suunnistusta ja suunnistuskisoihin osallistumista
- luontokoulun ryhmätoimintaa ja ohjattuja päiväretkiä
- kalastusta ja ongintaa
- geokätköilyä

Kuva 21 Kuvankaappaus 15.9.2021 koskien juoksureittien käyttömääriä Trailmap -sivustolla. Punaiset reitit ovat suosituimpia, sinisiä ja vaalean sinisiä käytetään vähemmän. Pienimmät käyttäjien tallentamat reitit näkyvät mustina katkoviivoina.

4.3. Tulevaisuuden uhat Uutelassa

Uutelan luontoon kohdistuu useita uhkia, jotka ovat muuttaneet ja muuttavat alueen luontoa ja ilmettä. Monia uhkia yhdistää luonnon elpymistä voimakkaampi käyttöpaine. Käyttöpaine on nykyisen kaupunkikehityksen seurauksena vain kasvamassa, koska viheralueita jää rakentamisen paineessa jäljelle vähemmän. Ulkoilemaan lähdetään myös lähialuetta pidemmälle, eli päiväretkikohteeksi koettu Uutela vastaanottaa ulkoilijoita koko pääkaupunkiseudulta. Uusille reiteille, opastuksen uudistamiselle ja rakenteille on todettu tarve tässä työssä ja Uutelan hoito- ja kehittämissuunnitelmassa (Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä 2018a).

Uutelan luonnonsuojelualueet eivät ole käyttöpaineelta suojassa olevia erillisiä saarekkeitä, vaan tärkeä osa ulkoilijoiden käyttämää Uutelan ulkoilualuetta. Luonnonsuojelun keinoin ei ole mahdollista vaikuttaa kaikkiin uhkiin, vaan siihen tarvitaan koko ulkoilun alueen käyttöä ohjaavaa valistusta, opastusta ja viitoitusta. Tämä on mahdollista järjestää yhteistyöllä Uutelan ulkoilualuetta hallinnoivien tahojen välillä.

Alla luetellaan tarkemmin luonnonolojen ja virkistykseen tulevaisuuteen vaikuttavia asioita:

Käyttöpaineen lisääntyminen muuttaa lajiston elinedellytyksiä

- Polkujen leviäminen ja uusien oikopolkujen syntyminen, kun väistellään liukkaita, liejuisia tai epätasaisia kohtia.
- Tallauksesta johtuva aluskasvillisuuden kulumisen paheneminen ja varvikko voi paikallisesti hävitä.
- Taimettuminen heikentyy, kun taimet joko tallotaan tai ne eivät kasva pintamaan häviämisen vuoksi.
- Lahopuun väheneminen, kun sitä käytetään polttopuuna, jonka seurauksena lahoppuista riippuvaisen lajiston elinolosuhteet heikentyvät.
- Roskaantuminen ja lasinsirpaleet, varsinkin rannoilla, mutta myös muualla.

Luonnonolojen muutos voi vaikuttaa maisemaan

- Kasvillisuuden ja maapohjan kulumisen, kallion tai kivennäismaan paljastuminen ja sitä kautta puiden elinvoiman heikentyminen.
- Ilmastomuutos – äärevät sääilmiöt, kuivuustuhot, hyönteistuhot ja lahoppuun äkillinen lisääntyminen puiden joukkokuolemien myötä. Voi johtaa maiseman muuttumiseen pysyvästi yhdessä voimakkaan käyttöpaineen kanssa.

Resursseista on pulaa

- Uutelassa on todettu toistuvaa ilkeävaltaa, joka on kohdistunut grillikatoksiin, luontopolun rakenteisiin, opasteisiin ja muihin rakenteisiin. Ylläpitoon tulee budjetoida rakenteiden korjausta ja uusimista säännöllisesti.
- Merkittyjen polkujen ylläpitoon on jatkuva tarve.
- Vieraslajien esiintyminen muuttaa luonnonvaraista lajistoa ja torjunta vaatii pitkäjänteistä työtä.

5. Osallistaminen

Uutelan luonnonsuojelualueiden luontokartoituksessa ja hoitosuunnittelussa on kerätty havain-toja käytöstä ja jututettu satunnaisia ulkoilijoita arkena ja viikonloppuisin. Työn ohjausryhmältä on myös tiedusteltu alueen käytöstä. Laajaa työpajamaista osallistamista ei voitu tehdä talvella 2020 puhjenneen Covid-19 pandemian aiheuttamien kokoontumisrajoitusten ja suositusten ta-kia. Sen sijaan on pidetty muutama pienimuotoinen tapaaminen joko ulkona maastossa tai etä-kokouksena. Lisäksi suunnitelmaa on ollut mahdollista kommentoida netissä.

MTBCF ry:n maastopyöräilijöiden edustajan kanssa pidettiin maastokatselmus elokuussa 2020. Katselmuksessa pohdittiin alueen käyttöä maastopyöräilijän silmin ja keskusteltiin eri käyttömuo-tojen yhteiselosta sekä kulun ohjauksen keinoista.

Luonnonsuojelun keinoista ja alueen luontoarvoista on käyty keskustelua SLL Uudenmaan piirin luonnonsuojeluasiantuntijan kanssa.

Luonnonsuojelualueen perustamisesta ja alueen käytöstä on keskusteltu Vuosaari-seuran edus-tajan kanssa.

Aluetta käyttävän suunnistusseuran Helsingin Suunnistajat ry:n kanssa pidettiin etäkokous loka-kuussa 2020. Kokouksessa esiteltiin alueen luontoarvoja ja käytön aiheuttamia ongelmia sekä suunnistustapahtumien laatua ja kävijämäärää. Tietojen vaihdon jälkeen pohdittiin tekeillä ole-van hoito- ja käyttösuunnitelman ehdotusten vaikutuksia suunnistukseen ja ihmisten käyttäytymi-seen yleensä.

Meriharjun luontotalon edustajan kanssa on syksyllä 2020 keskusteltu luontotalon toiminnasta ja ympäristökasvatuksen tarpeista.

Koulujen, päiväkotien ja iltapäiväkerhojen opettajille ja ohjaajille annettiin mahdollisuus kertoa alueen käytöstä verkkokyselyllä, joka toteutettiin lokakuussa 2020. Kyselyyn vastasi 23 henkilöä. Vastausten mukaan Uutelaan tullaan ympäristökasvatuksen merkeissä, opiskelemaan luontoon liittyviä asioita sekä liikkumaan. Vastaajien mielestä Uutela sijaitsee sopivan lähellä ja siellä on kaunis, upea ja monimuotoinen luonto. Monet ryhmät liikkuvat alueella laajasti eri paikoissa ja erilaisilla säillä. Noin kolmasosa vastaajista käy alueella viikoittain ja neljäsosa kerran kuussa. Suosituimmat vierailukuukaudet ovat touko-, elo- ja syyskuu. Vähiten vieraillaan joului- ja tammi- ja kesäkuussa. Vastauksista kävi ilmi, että alueen käytettävyyttä lisääisivät reitistön selkeämmät merkinnät ja viitoitukset sekä monipuolisemmat taustatiedot alueesta. Lisäksi toivottiin parempaa julkista liikennettä sekä palveluita. Monet opettajat kirjoittivat tiedostavansa, että liikkuminen alu-eella aiheuttaa kulumista. Samalla kuitenkin todettiin, että lapset oppivat luontoon liittyviä asioita ja voivat liikkua.

Työn aikana on konsultoitu Suomen Latua polkuihin liittyvistä merkitsemiskysymyksistä.

Staran luontovalvojan kanssa on keskusteltu opastuksesta ja ihmisten käyttäytymisestä luonnonsuojelualueilla.

6. Luonnonhoidon suunnitelma

Hoito- ja käyttösuunnitelmaa tarvitaan luonnonsuojelullisten tavoitteiden ja kasvavan käyttöpaikkeen aiheuttamien ristiriitojen yhteensovittamiseen. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitetään toimenpiteet, joiden avulla ylläpidetään tai lisätään luonnon monimuotoisuutta ja ohjataan virkistyskäyttöä. Luvussa 6 esitetään luonnonhoidon ja luvussa 7 virkistyskäytön tavoitteet ja menetelmät.

6.1. Luonnonsuojelun tavoitteet

Rudträskin suojelun tavoitteena on:

- säilyttää kasvillisuuden kannalta arvokkaita luontotyyppejä;
- suojella soihin ja metsiin sidottua lajistoa;
- edesauttaa metsäisten alueiden luonnontilaistumista
- säilyttää merenrantaniityn lajistollinen monimuotoisuus
- estää vieraslajien leviäminen alueella
- säilyttää viitasammakolle suotuisa elinympäristö.

Rudträsk on muuttumassa kuivumisen seurauksena matalasta lammesta metsäluhdaksi. Alueen suurimmat luontoarvot liittyvät tällä hetkellä metsäluhtiin ja niiden lajistoon sekä viitasammakkoon, joiden menestymistä alueella pyritään edistämään. Aluetta ei ennallisteta lammeksi eikä avoimeksi luhdaksi, sillä niihin liittyviä luontoarvoja paikalla ei juurikaan enää ole. Viitasammakon osalta huomioidaan myös, että niitä esiintyy runsaammin viereisellä Särkkäniemen luonnonsuojelualueella. Sammakoiden elinalueita pyritään hoitamaan Rudträskin ja Skatanniemen muodostamana kokonaisuutena.

Maan nousemisen vuoksi luhta ja jäljellä oleva kosteikko todennäköisesti kuivuvat hiljalleen vuosikymmenien kuluessa. Kuivumisen nopeuden seuraamiseksi ja uhanalaisten luontotyyppien ja lajien säilyttämiseksi alueella tulee tehdä hoito- ja käyttösuunnitelman kaudella hydrologinen selvitys. Sen tulosten perusteella voidaan tehdä päätöksiä mahdollisesta laskuojan patoamisesta ja siitä, millä tavoin uhanalaiset luhdet ja viitasammakko parhaiten säilyvät alueella.

Rudträskin kangasmetsissä tavoitellaan luontaista metsän rakennetta ja puuston luontaista uusiutumista. Lahopuun määrä lisääntyy ajan mittaan, kun kaatuneita puita ei korjata pois. Metsään voi muodostua maapuista rytöjä, jotka luovat eläimistölle ja puiden taimille suojaisia paikkoja.

Merenrantaniityllä tavoitellaan lajistollista monimuotoisuutta. Rantaniittyä ja rantametsää voi niittää tai laiduntaa, jos sellaiseen on mahdollisuus.

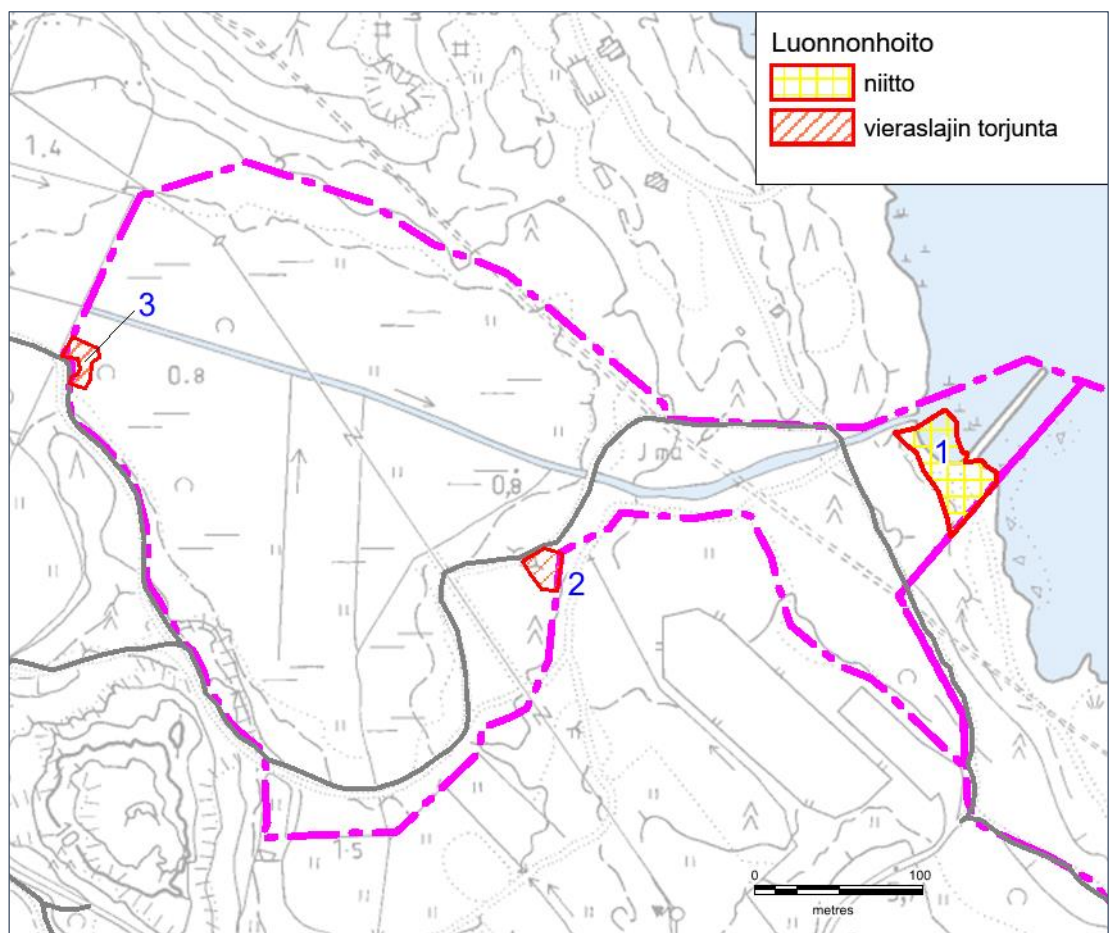
Tavoitteena on, ettei Rudträskillä esiinny haitallisia tai muitakaan vieraslajeja, vaan ne torjutaan eri keinoin.

Lisäksi Rudträskiä laajempänä tavoitteena on säilyttää Uutelan metsäalue riittävän suurena ja yhtenäisenä, jotta lajien kannoilla on edellytyksiä pysyä elinvoimaisina myös pitkällä tähtäimellä. On myös tärkeää kytkeä Uutela Helsingin itäisen vihersormen kautta muihin viheralueisiin.

6.2. Luonnonhoito

Luonnonsuojelualueella on tarpeen tehdä hoitotoimia joissakin paikoissa suojelutavoitteiden saavuttamiseksi. Valtaosa alueesta jää kuitenkin hoitotoimien ulkopuolelle kehittymään luontaisesti. Luontaiset prosessit muokkaavat alueen elinympäristöjä, jolloin esimerkiksi lahopuun määrä kasvaa vähitellen itsestään.

Tässä suunnitelmassa ehdotetaan ranta-alueen hoitamista ja vieraslajien torjuntaa. Muutoin Rudträskin suoluontoa ei ole tarpeen hoitaa aktiivisesti. Vesitalouden tilanteesta ja mahdollisen patoamisen vaikutuksista saadaan tarkempi kuva hydrologisen selvityksen avulla. Suunniteltu luonnonhoito esitetään kuvassa 22.

Kuva 22 Luonnonhoito käsittää rantaniityn hoitoa ja vieraslajien torjuntaa.

Suunnitelmassa esitetään hoitokuvion 1 rantaniityn hoitamista joko niittämällä ja poistamalla niittojäte tai nautakarjalla tehtävällä laidunnuksella. Tavoitteena on ennallistaa monilajinen ranta-

niitty nykyisen järviruokovaltaisen suurruohoston tilalle. Tämä edistää lajistollisen monimuotoisuuden ja uhanalaisen perinneympäristön suojelua. Perinnebiotooppina merenrantaniityt ovat Etelä-Suomessa äärimmäisen uhanalaisia.

Laidunnus vaatii toteutuakseen sen, että myös rantametsä kunnostetaan laitumeksi. Lisäksi laidunnus on aloitettava myös viereisellä Särkkäniemen luonnonsuojelualueella. Muutoin laidunala on liian pieni, sillä merenrantaniityn pinta-ala on ainoastaan 0,09 hehtaaria, josta osa saattaa olla vedessä kasvavaa ruovikkoa. Rantametsän puuston rakenteesta on nähtävissä aiempaa laidunnushistoriaa, joka juontanee juurensa Äkkijyrkän pitämien kyyttöjen laiduntamiseen 1990-2000 -luvuilla.

Mikäli rantametsää raivataan perinnebiotoopiksi, tulee tehdä erillinen toimenpidesuunnitelma, jossa on arvioitu hoidon vaikutus alueen luontoarvoihin.

Kuluminen saattaa aiheuttaa ongelmia puuston taimettumiselle koko alueella. Kuluneissa kangasmetsissä puiden taimettumista voi edistää luomalla maapuilla suojaisia paikkoja tai tuomalla lähialueelta valmista kuntaa.

6.3. Reittien varsien hoito

Ulkoilureittien varsilla metsänreunoja on tarpeen hoitaa virkistyskäytön turvallisuuden varmistamiseksi. Ulkoilijoille vaarallisia puita on mahdollista tarvittaessa kaataa reittien varsilta myös luonnonsuojelualueen puolella. Vaarallisten puiden kaatoa tehdään korkeintaan puun mitan etäisyydellä reitistä.

Monenlainen pystyssä ja maassa oleva lahopuu lisää alueen luontoarvoja. Mahdollisuuksien mukaan kaadettavista puista jätetään alaosa pötkelöksi, jolla lisätään elinmahdollisuuksia kolopesijöille. Kaadettavat puut tulee jättää maahan lahoamaan luonnonsuojelualueella. Maapuiden asettelulla voidaan jossain määrin ohjata kulkua ja vähentää metsäpolkujen houkuttelevuutta.

Reittien varsilta voidaan kaataa vaaraa aiheuttavia kuolleita tai kuolevia puita. Kuolleita tai irtoamassa olevia puiden oksia voidaan poistaa kaatamatta koko puuta. Vaarallisiksi puiksi tulkitaan esim.:

- 1) kuolleet oksat ja latvukset, jotka roikkuvat ulkoilutien yli tai sen reunalla
- 2) kaatuessaan ulkoilureitille ulottuvat konkelot, eli toista puuta vasten nojaavat puut
- 3) kaatuessaan ulkoilureitille ulottuvat lahoavat pötkelöt
- 4) hyvin heikkokuntoiset elävät puut, jotka saattavat asiantuntija-arvion perusteella kaatua ulkoilureitille tuuliohjen tai latvuksen painopisteen perusteella.

Vaarallisten puiden seuranta tehdään alueella säännöllisesti. Rakennukset ja yleiset alueet - palvelukokonaisuuden metsävastaava sopii vaarallisten puiden seurannasta urakoitsijan tai Staran ympäristönhoidon kanssa.

Kuva 23 Ulkoilureitin varren puiden kuntoa on tarpeen seurata. Kaadetut puut jätetään lahoamaan luonnonsuojelualueelle. Kuva luontotyypin kuviolta 26.

6.4. Vieraslajien torjunta

Rudträskin luonnonsuojelualueelta on luontokartoituksen ja suunnittelun aikana havaittu seuraavia vieraslajeja: jättipalsami ja terttuselja.

Jättipalsami muodostaa yli aarin kokoisen kasvuston luonnonsuojelualueen länsirajalla luonnonhoitokuvan 22 kohteessa 3 ja luontotyyppikuviolla 8 (kuva 7). Jättipalsamia kasvaa myös luonnonsuojelualueen ulkopuolella niityn laidan ojissa ja niiden läheisyydessä. Lajin tehokas ja koko kasvupaikan kokonaisvaltainen torjunta koko alueella on tärkeää. Jättipalsami on kansallisessa ja EU:n vieraslajiluettelossa mainittu haitallinen vieraslaji.

Terttuseljaa esiintyy ulkoilutien varressa luonnonhoitokuvan 22 kohteessa 2 ja luontotyyppikuviolla 21 (kuva 7). Terttuseljaa torjutaan vesomalla 3–5 kertaa kasvukauden aikana parin vuoden aikana kasvin näivettämiseksi. Suurten terttuseljojen, kuten muidenkin puuvartisten, ensimmäinen torjunta tehdään syksyllä lintujen pesimäkauden päättyttyä.

Palstaviljelyalueelta saattaa levitä Helsingissä viime vuosina nopeasti yleistynyttä espanjansiruetanaa. Etanat viihtyvät kosteissa paikoissa ja rehevässä kasvillisuudessa, jota Rudträskissä on runsaasti. Etanoiden torjuntaan käytetään kulloinkin käytössä olevaa ohjeistusta. Tehokas torjunta vaatii pitkäjänteistä yhteistyötä viljelypalstayhdistyksen kanssa.

Vieraslajien torjumiseksi voidaan järjestää talkoita esim. yhteistyössä maanomistajan eli kaupungin, Skatan tilan, luontotalon tai palstaviljely-yhdistyksen kanssa. Vieraslajien torjuntaan tarvitaan aina maanomistajan lupa, joka haetaan Helsingin ympäristöpalveluiden Luonto ja ympäristötietoisuus -tiimiltä.

Kuva 24 Jättipalsamia kasvaa ulkoilureitin varressa suurena kasvustona.

Koko Uutelan alueella esiintyy supikoiraa ja mahdollisesti myös minkkiä. Kaupungin järjestämä pienpetopyynti ulotetaan myös tälle luonnonsuojelualueelle rajoittamaan supikoiran ja minkin kantoja.

Tulevaisuudessa luonnonsuojelualueelle saattaa levitä uusia vieraslajeja. Myös vieraslajien haitallisuudessa voi tapahtua muutoksia ja sen seurauksena lakia ja luetteloita päivitetään. Haitallisten vieraslajien torjuminen jo leviämisen alkuvaiheessa on kustannustehokkain keino estää arvokkaan lajiston muuttuminen. Siksi vieraslajien esiintymistä, ilmestymistä on seurattava niin luonnonsuojelualueella kuin ulkoilualueellakin.

Kuva 25 Terttuseljaa kasvaa ulkoilureitin varrella nuoren puuston seassa.

7. Virkistyskäytön suunnitelma

Tässä luvussa käsitellään Uutelan käyttöä kokonaisuutena, mutta keskitytään Rudträskin ympäristöön.

7.1. Virkistyskäytön tavoitteet

Rudträskin luonnonsuojelualue säilyy suojelun myötä rakentamattomana suo- ja metsäkokonaisuutena. Ulkoilija voi ulkoilureittiä kulkien nauttia rehevästä sekametsästä ja kokea suotyyppien vaihtelevuutta.

Rudträskin luontoon voi tutustua lukemalla opasteita. Opasteiden ja reittiviittojen avulla ulkoilija löytää haluamansa suunnan. Opasteissa on selkeät ohjeet luontoa huomioivalle ulkoilulle.

7.2. Käytön ohjaus

7.2.1. Keinot Rudträskissa

Kulumisen ehkäisemiseksi ja luontoarvojen säilymiseksi on tarpeen ohjata kulkua nykyistä tehokkaammin. Opastuksella ja viitoituksella on merkittävä vaikutus kulumisen ehkäisyssä. Luonnonsuojelualueen opasteissa esitetään suositus pysymisestä ulkoilureiteillä ja merkityillä poluilla.

Suoalueen reunat, mm. lehtokorvet, ovat varsinkin kuivina kesinä helppokulkuisia, mutta niiden hienojakoinen maa ja rehevä kasvillisuus kuluvat nopeasti tallauksesta. Upottavalle luhdalle ei ole syytä rakentaa kulkureittiä, jotta luhta säilyy häiriöttömänä eläimistölle.

Luonnonsuojelualueiden virkistyskäyttöä harkitaan aina tapauskohtaisesti. Toistaiseksi maastoa kuluttavat harrastukset ovat sallittuja lähes kaikilla luonnonsuojelualueilla. Siksi yhteistyö sidosryhmien kanssa on tulevaisuudessa entistä tärkeämpää. Tavoitteena on toimiva vuoropuhelu luonnonsuojelualueen ylläpitäjän ja käyttäjien välillä. Neuvotteluin ohjataan sidosryhmiä käyttämään Rudträskiä ja Uutelan luonnonsuojelualueita kestäväällä tavalla. Esimerkiksi Helsingin Suunnistajien oma ohjeistus kilpailujen haitallisten luontovaikutusten vähentämiseksi on toimiva. Muut käyttäjätahot voivat luoda vastaavia ohjeistuksia yhteistyössä kaupungin luonnonsuojelusuunnittelijoiden kanssa. Helsingissä tapahtumat tarvitsevat tapahtumaluvan, jonka yhteydessä voidaan antaa ohjeita luonnonsuojelualueilla toimimisessa.

Uutelan neljälle suojelualueelle olisi suositeltavaa järjestää yhtenäiset säännöt, jotta sekä ulkoilijat että viranomaiset hahmottavat miten tulee käyttäytyä. Tämä ei kuitenkaan ole kovin helppoa hyvin erityyppisillä alueilla, koska käyttörajoituksille pitää olla luonnontieteelliset ja juridisesti keskeiset perusteet.

Kuva 26 Ulkoilijoiden suosima ulkoilureitti rajautuu lehtokorpeen Rudträskin kaakkoisosassa.

7.2.2. Keinot Uutelan ulkoilupuistossa

Uutelan ulkoilupuistossa on erilaisia **käyttövyöhykkeitä**, joissa ihmistoiminnan vaikutus on eritasoisista. Eniten toimintaa on Uutelan hoito- ja kehittämissuunnitelman mukaisesti tarkoitus ohjata rakennettuun ympäristöön, jossa on puitteet ottaa vastaan suuria kävijämääriä tai säännöllistä toimintaa. Seuraavaksi eniten käyttöä ohjataan suojelemattomiin luonnonympäristöihin, kuten metsiin ja rannoille. **Uutelan luonnonsuojelualueille** ohjataan vähiten toimintaa ja toimintoja. Luonnonkauniissa ympäristössä on paljon vetovoimatekijöitä, joita tulee vaalia niitä tuhoavalta kulumiselta. (Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy 2018a).

Kokonaisuuden huomioiva **opastus ja viitoitus** tulee suunnitella ja toteuttaa käsittäen koko Uutelan. Tämä ohjaa kulkua tehokkaasti.

Uutelan **luontopolku uudistetaan** ja sisältö päivitetään. Tämän yhteydessä päätetään rastipaikkojen siirroista. Reittilinjaus pysyy kutakuinkin samana ja kulkee olemassa olevia reittejä pitkin. Polkuun voi lisätä uuden lenkin Rudträskin kaakkoisosan ulkoilureitin kautta.

7.3. Opasteet ja viitoitus

Luonnonsuojelualan perustamisen jälkeen alueen rajat merkitään selkeästi maastoon. Merkinnäissä käytetään rajatolppia ja rauhoitusmääräystauluja. Luonnonsuojelualue on merkittävä riittävän hyvin maastoon, jotta luonnonsuojelualueelle saapuminen huomataan ja siellä toimitaan oikein.

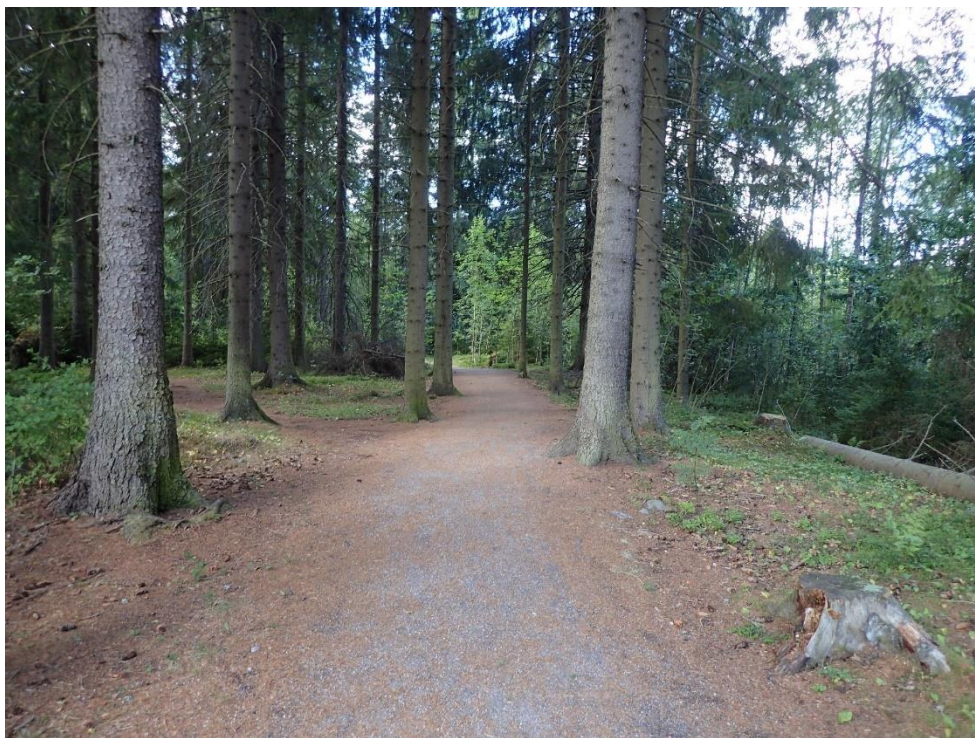
Rudträskin luonnonsuojelualueesta kerrotaan uudessa pääopasteessa. Se sijoitetaan Rudträskin itä- tai kaakkoispuolelle ulkoilureitin varteen (kuva 28). Käyttösuunnitelmakartassa sijainti on

osoitettu ulkoilureitin varteen paikkaan, josta metsän läpi näkyy pilkahduksia luhdasta. Pääopasteessa esitellään luontoarvojen lisäksi opasteen sijainti suhteessa Uutelan muuhun reitistöön.

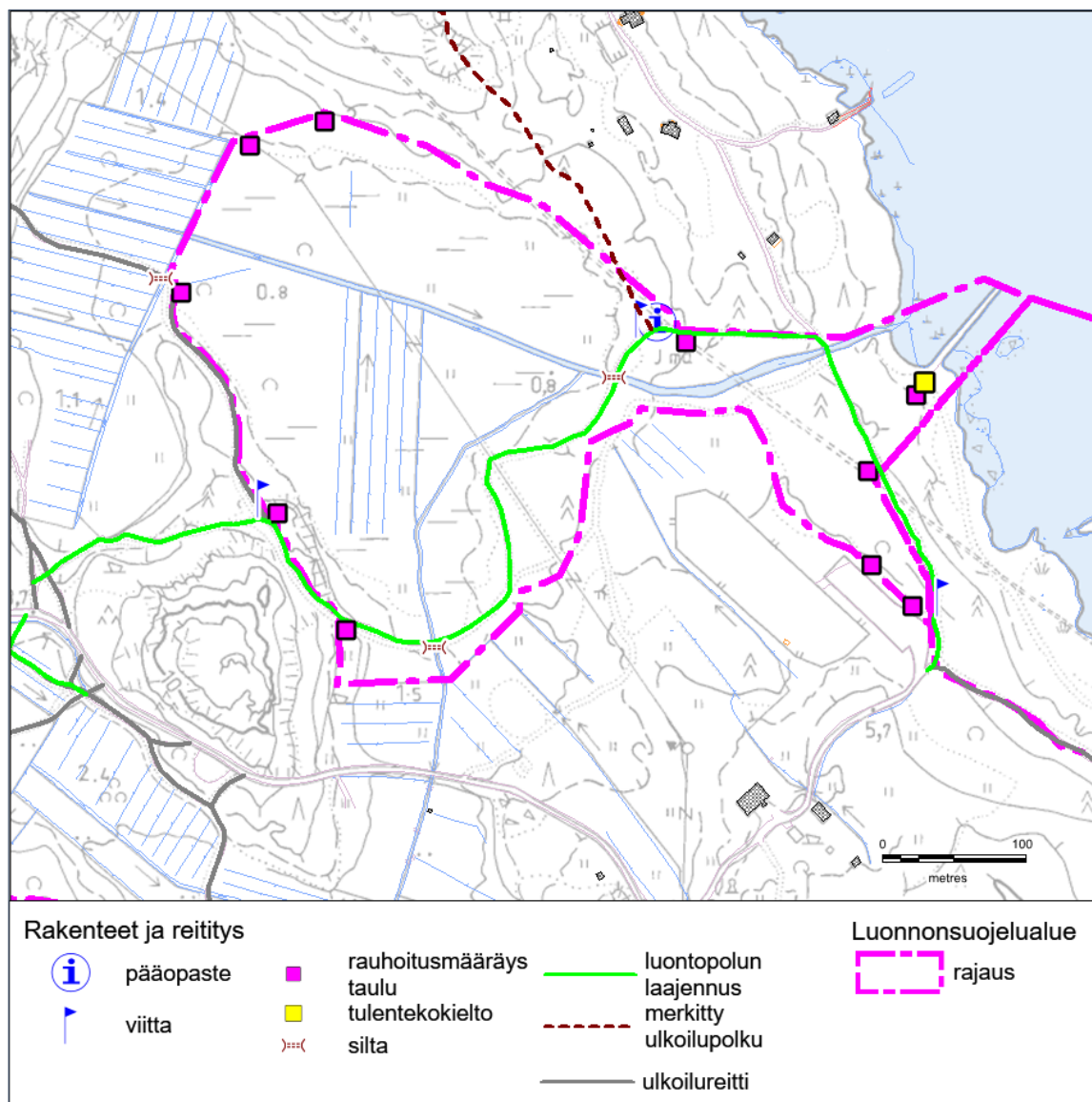
Rudträskin rannan tuntumaan laitetaan tulenteon kieltävä kyltti.

Luonnonsuojelualueella käytetään kaupungin linjauksen mukaisia viittoja, jotka soveltuvat luontoalueille.

Uutelassa on tarve päivittää opastus kokonaisuudessaan. Opasteista tulee selkeästi ilmetä luonnonsuojelualueiden rajat ja toiminnot rauhoitettujen alueiden ulkopuolella. Samassa yhteydessä päivitetään viitoitussuunnitelma, jolla selkiytetään kulun ohjausta. Opastusta on suunniteltu viimeksi vuosina 2008–2009. Käyttösuunnitelmakartassa kuvassa 28 esitetään muutama paikka, jossa uuden viitoituksen tarve on tunnistettu jo tässä suunnitteluvaiheessa.

Kuva 27 Rudträskiä pääopaste pystytetään ulkoilureitin varteen, esimerkiksi luontotyyppi-kuviolle 22.

Kuva 28 Suunniteltu opastus ja rakenteet Rudträskissa.

7.4. Reitistö ja sen kehittäminen

7.4.1. Ulkoilureitit

Olemassa oleva ulkoilureitti kiertää Rudträskin luhdan eteläpuolelta ja jatkuu edelleen Särkänniemen luonnonsuojelualueelle. Reitin leveys vaihtelee noin 2-3,5 metrin välillä. Reitti säilytetään nykyisellään. Reitin rakenteita huolletaan ja uusitaan tarvittaessa. Uusia ulkoilureittilinjauksia ei esitetä Rudträskin luonnonsuojelualueelle.

Koko Uutelan käsittävässä reittiverkostossa tulee tarkastella talvikunnossapidon tarvetta. Kulku siirtyy herkästi lumisten metsäpolkujen puolelle talviliukkailla. Se taas kuluttaa varvikkoa, jonka seurauksena polut levenevät. Talvikunnossapito tulisi ulottaa ainakin Uutelantien vieressä kulkevalle ulkoilureitille. Talvikunnossapitoa ei esitetä luonnonsuojelualueille, sillä se edellyttää reittien leventämistä n. 3,5 metrisiksi.

Kuva 29 Kuluminen aiheuttaa nopeasti polkujen laajenemista ja myös lahoppuun tuhoutumista varsinkin kostealla maalla. Kuva Rudträskin pohjoispuolelta metsäpolun varrelta.

Reittikäsitteitä Helsingissä

Ulkoilureitti = noin 3-6 metriä leveä kevyen liikenteen reitti, jota ylläpidetään mm. kävelyä, pyöräilyä, hiihtämistä tai juoksemista varten. Pinta voi olla asfalttia, kivituhkaa tai sahanpurua. Valaistu tai valaisematon. Reunakasvillisuutta niitetään tarvittaessa. Puita kaadetaan reitin hoidon mahdollistamiseksi, risteysalueilta voidaan poistaa näkyvyyttä haittaava pensasto.

Opastettu luontopolku = noin 1-3 metriä leveä luontoon muodostunut/muodostettu polku, jonka reittilinjaus on merkitty opastein tai puihin maalatuilla/kiinnitetyillä merkeillä. Luontopolun rastiopasteissa kerrotaan luonnosta. Pintana on enimmäkseen luontainen maaperä, joka voi olla vahvistettu soralla, kivituhkalla tai pitkospuilla. Polun leveydeksi tavoitellaan noin 1-1,5 m. Valaisematon, ellei kulje valaistua ulkoilureittiä pitkin.

Merkitty ulkoilupolku = noin 1-3 metriä leveä luontoon muodostunut polku, joka on merkitty opastein tai puihin maalatuilla/kiinnitetyillä merkeillä. Pintana on enimmäkseen luontainen maaperä, joka voi olla vahvistettu soralla, kivituhkalla tai pitkospuilla. Tallauksen takia leveys voi vaihdella. Polun leveydeksi tavoitellaan noin 1-1,5 m.

7.4.2. Opastettu luontopolku

Nykyinen Uutelan luontopolun linjaus säilytetään kutakuinkin samanlaisena. Opastettua luontopolkua on mahdollista pidentää käsittämään myös uusi lenkki esimerkiksi Rudträskin kaakkoispuolisen ulkoilureitin varteen. Lenkki yhtyisi siten luontopolun lähtöpisteeseen Uutelantien eteläpuolella. Lenkin toteuttamiseen tarvitaan uuden opastuksen sisällön tuottamista, opasteita ja viitoja.

7.4.3. Merkityt ulkoilupolut

Vuonna 2020 Rudträskin pohjoispuolella, enimmäkseen suojelualueen ulkopuolella, kulkee kaksi rinnakkaista metsäpolkua, jotka ovat paikoitellen 2–5 metriä leveitä vesilätköiden ja liejun väistämisen takia. Eteläisempi polkulinjaus koukkaa muutamassa kohdassa luonnonsuojelualueen puolelle. Polun itäpää sijoittuu Rudträskin luonnonsuojelualueelle. Polkuverkosto on paikoin myös laajentunut sen verran leveäksi, ettei erillisiä polkuja erota toisistaan. Mustikkavarvikko on varjoisassa kuusikossa kulunut pois ja lahopuut ovat tallautuneet. Polulle suositellaan uuden merkityn ulkoilupolun rakentamista metsänpohjan kulumisen hillitsemiseksi. Reittilinjauksen pohjaksi valitaan yksi alueella nykyisin kulkeva polku, joka on muodostunut kulkijoiden tarpeiden mukaan. Rakentamalla perustetun reitin lisäksi tulee tutkia, voiko reitti joillakin kohdilla olla maapohjainen, jotta se palvelisi mahdollisimman hyvin kaikkia käyttäjäryhmiä. Esim. maastopyöräilijät ja polkujuoksijat hakeutuvat mielellään rakennettujen reittien ulkopuolelle maapohjaisille reiteille.

Asemakaavassa osoitettua reittiä Rudträskin länsi-itäsuuntaisen valtaojan varteen ei tule toteuttaa. Reitin toteuttaminen vaatisi pitkospuiden tekemisen upottavaan luhtaan. Lisäksi virkistyskäytöstä aiheutuva häiriö leviäisi koko luonnonsuojelualueelle.

7.5. Rakenteet

Ulkoilureittejä huolletaan ja niiden kestävyyttä parannetaan tarvittaessa rakentein.

Rudträskiä kiertävän ulkoilureitin siltojen kuntoa tulee seurata (ks. kuva 28). Sillat ovat vuonna 2020 hyvässä kunnossa, mutta ne tulee uusia tämän suunnitelman kymmenvuotiskaudella. Kolmesta sillasta kaksi sijoittuu luonnonsuojelualueelle. Reitin varrella on myös laskuojan tierumpu, jonka uusimistarvetta on syytä seurata.

Muut virkistystä palvelevat rakenteet kuten mahdolliset kuivakäymälät ja jäteastiat, sijoitetaan luonnonsuojelualueen ulkopuolelle.

Kuva 30 Laskuojan ylittävä silta oli hyväkuntoinen vuonna 2020.

7.6. Kunnossapitovastuu

Hoito- ja käyttösuunnitelmaa laadittaessa luonnonsuojelualan kunnossapidosta vastaavat useat kaupungin tahot seuraavasti:

- Ympäristöpalvelut (Ympa) vastaa luonnonsuojelualan luonnonhoidon ja käytön suunnittelusta sekä investointien suunnittelusta ja tilaamisesta
- Rakennukset ja yleiset alueet (Rya) -palvelukokonaisuus vastaa luonnonhoidon ja rakenteiden vuosittaisen hoidon tilaamisesta urakoitsijoilta.
- Vastuu reittien käyttöturvallisuudesta kuuluu Ryalle.
- Urakoitsijat tekevät luonnonhoidon toimenpiteitä ja ylläpitävät rakenteita. Käytännössä lähes kaikki luonnonsuojelualueilla tehtävät työt tekee Staran Luonnonsuojelun alueet-työyksikkö.

8. Suunnitelman vaikutukset

8.1. Ekologiset

Luonnonsuojelualueiden perustaminen turvaa Uutelan luontoarvoja aiempaa paremmin, kun alueille ei ole mahdollista sijoittaa muita toimintoja. Suojelu itsessään ei kuitenkaan turvaa luontoarvoja virkistyskäytön aiheuttamalta kulumiselta ja häiriöltä. Siksi Uutelan kokonaisvaltainen kulun ohjaus ja opastus ovat tärkeitä luontoarvojen turvaamiseksi. Suunnitelmassa ei esitetä kaavaan piirrettyä reitin toteuttamista luhdan halki, koska se lisäisi häiriötä koko luonnonsuojelualueelle. Sen sijaan luonnonsuojelualan pohjoispuolelle esitetään merkityn ulkoilupolun toteuttamista, jotta metsänpohjan kuluminen saataisiin hallintaan ja sen myötä luotua kasvittunutta puskuri- vyöhykettä itse luhdalle.

Viitasammakon LsL 49 § suojelema lisääntymispaikka saattaa hävitä Rudträskin kuivumisen jatkuessa. Lisääntymispaikan turvaamiseksi tarvittaisiin Rudträskin vesimäärän nostamista ja veden laadun parantamista. Suunnitelmassa ei esitetä lammen ennallistamista, vaan ehdotetaan hydrologisen selvityksen tekemistä erilaisten vaihtoehtojen selvittämiseksi. Yli 140 vuoden takaisen tilan, eli lammen tai kluuvijärven, palauttaminen olisi kallista, riskialtista ja vaikuttaisi Rudträskiä laajemmalle alueelle (esim. viljelypalstoille). Sammakoiden elinolosuhteisiin on todennäköisesti helpompi vaikuttaa Särkkäniemen luonnonsuojelualueella.

Rudträskin ruovikosta johtuvan orgaanisen aineen hajoaminen (erityisesti hapettomissa olosuhteissa) aiheuttaa kasvihuonepäästöjä. Päästöjen kokoluokasta ei ole tietoa. Hiiltä myös sitoutuu, kun alueelle muodostuu turvetta.

Kuva 31 Rudträskin lännestä itään virtaava valtaoja luontotyyppikuviolla 11 on noin kolme metriä leveä ja yli puoli metriä syvä. Luhdan ennallistaminen lammeksi vaikuttaisi luonnonsuojelualuetta laajammalle alueelle.

Ennallistamisesta pidättäytyminen lisää puustoisten suotyyppien pinta-alaa, kun kasvillisuuden kehitys jatkuu. Tämä parantaa suotyyppeihin sidotun lajiston elinolosuhteita. Metsän luonnontilaistumisen mahdollistaminen lisää lahoppuun määrää. Tällä on myönteistä vaikutusta lahoppuusta riippuvaisen lajiston monimuotoisuudelle ja runsaudelle.

Rantaniityn hoidolla saadaan lisättyä niittyihin sidottuja luontoarvoja.

8.2. Sosiaaliset

Uutela on vuosaarelaisille ja helsinkiläisille erittäin tärkeä viheralue. Rudträskin luonnonsuojelualueen säilyminen luonnonympäristönä on ainoastaan myönteistä. Alueelle ei esitetä nykytilanteeseen merkittävästi vaikuttavia käyttörajoituksia ja siksi monipuolinen virkistyskäyttö voi jatkua lähes entisellään. Mikäli luonnon kuluminen lisääntyy merkittävästi, heikkenee myös luonnon virkistysarvo.

Rantaniityn ottaminen hoidon piiriin vaikuttaa ainakin tilapäisesti sen käyttöön. Niittäminen ja niitojätteen raivaus tehdään noin viikossa eikä siitä aiheudu merkittävää käyttöön vaikuttavaa käytökatkoa. Aitaaminen laidunalueeksi vaikuttaa pidemmän ajan, mutta vaikutuksen kesto ja laajuus riippuu aitaamisen käytännön järjestelyistä kuten laidunlohkojen sijoittelusta ja laidunkierrosta.

8.3. Taloudelliset

Luonnonsuojelualueen perustaminen vaatii alussa panostuksen, joka muodostuu hoidon- ja käytön suunnittelusta, luonnonsuojelualueen merkitsemisestä, ulkoilureitin rakentamisesta Rudträskin pohjoispuolelle (osin suojelualueella) ja opasteista. Alueen rakenteita on hoidettava vuosittain, kuten muillakin viheralueilla. Luonnonhoidon kulut ovat pienemmät, kuin tavanomaisten viheralueiden metsissä tai puistoissa. Luonnon tilan ja kulumisen seuranta vaatii resursseja.

Ulkoilumahdollisuuksien tarjoaminen lähialueen asukkaille ja muillekin helsinkiläisille tuo terveyshyötyjä. Lisäksi Uutelalla on matkailun kannalta vetovoimaa.

Uutela on kaavoitettu virkistysalueeksi eikä kaupunki siten menetä suojelun takia mitään maan myyntituloja tai muuta rakentamisesta aiheutuvaa tuloa.

9. Kustannusarvio

Alla olevassa taulukossa esitetään koonti Rudträskin hoito- ja käyttösuunnitelman suunnittelutarpeista ja toteutukseen kustannuksista. Se ei sisällä koko Uutelan ulkoilualueen opastukseen liittyviä kustannuksia, joista tulee osa luonnonsuojelualueille. Lisäksi kustannuksista puuttuu usealla luonnonsuojelualueella ja niiden ulkopuolella kulkevan nykyisen luontopolun päivityksen suunnittelu taittoon asti, joka kustantaa arviolta 25 000 e.

9.1. Suunnittelu- ja seurantakustannukset

Suunnittelukulut voidaan jakaa seuraavasti:

1. Hydrologinen selvitys. 15 000 €.
2. Perinnebiotoopin toimenpidesuunnitelma. 1000 e.
3. Kulumisen valokuvaseuranta, 1000 e/v. Lajiseuranta.
4. Luontoinventoinnit sekä hoito- ja käyttösuunnitelman päivitys vuosina 2030-31. 20 000 e.

9.2. Investointikustannukset

Suunnittelu:

1. Rudträskin pääopasteen suunnittelu, kuvitus, käännös ja taitto. 7 000 e
2. Alueen merkintäsuunnitelman tarkennus rakenteiden tilaamiseksi. 1000 e

Toteutus:

1. Rudträskin pääopaste 1 kpl 1000 e
2. Luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräystaulut polkuristeyksiin, 10 kpl, 4 500 e.
3. Rajatolpat, noin 25 kpl. Maalimerkinnot tai merkinnot puihin luonnonsuojelualueen rajauksesta, 1946 metriä rajaa, noin 25 m välein. 10 000 e
4. Tulentekokiellot 1 kpl, 500 e
5. Polkuviitat 2 kpl, 1000 e
6. Luontopolkutilppien pystytys, noin 3 kpl, 2000 e
7. Kahden sillan uusiminen (kolmas silta ls-alueen ulkopuolella). Laskuajan tierummun uusiminen tarvittaessa. 50 000 e

Suunnittelun ja toteutuksen koordinointiin tarvitaan tilaajan puolelta melko suuri määrä virkistyötä, jota ei ole kustannuksissa huomioitu. Investointikustannukseksi materiaali- ja työkuuluineen arvioidaan karkeasti **87 000** euroa, ja sisältäen luontopolun päivityksen yhteensä 112 000 euroa.

9.3. Hoitokustannukset

Kunnossapitokustannukset noin 10 000-15 000 euroa/vuosi. Se voidaan jakaa seuraavasti:

1. Reittien, kylttien, rakenteiden ja opasteiden tarkastuskierrokset kerran vuodessa tai tarvittaessa.
2. Ilkivallasta johtuva opasteiden ja rakenteiden uusiminen tarvittaessa. Yhden opasteen uusiminen maksaa noin 1500 e, jos kaikki rakenteen osat joudutaan uusimaan. Pelkkä opasteen puhdistus graffitista maksaa käytettyjen työtuntien mukaan.
3. Ulkoilureiteille kaatuneiden puiden siirtäminen pois reitiltä tai katkaisu puun kiertämisen estämiseksi.
4. Ulkoilureitin reunuspuuston tarkastus säännöllisesti ja vaarallisten puiden kaataminen tarpeen mukaan.
5. Reittien ja reittirakenteiden huolto ja kunnostus tarvittaessa.
6. Jatkuva luontovalvonta. Käynti viikoittain on kustannuksiltaan noin 10 000 e per vuosi.
7. Pienpetopyynnit.
8. Vieraslajien torjunta (osin talkoilla), järjestelyt virkатыönä.
9. Tapahtumaluvitus, virkатыönä.

Kuva 32 Ulkoilureitin ylittävän tierummun kuntoa on tarpeen seurata. Se sijaitsee laskuojan alajuoksulla.

10. Aikataulu

Tässä luvussa esitetään suunniteltujen toimien tärkeysjärjestys ja tavoiteaikataulu.

Investoinnit

1. Luonnonsuojelualueen merkinnät v. 2022
 - luonnonsuojelualueen merkintä
 - rauhoitusmääräystaulujen pystytys
2. Viestinnän suunnittelu v. 2022
 - pää- ja karttaopasteiden suunnittelu ja taitto
 - luontopolun laajennuksen ja rastipisteiden opasteiden suunnittelu
3. Opastuksen toteuttaminen v. 2023
 - pääopasteen pystytys
 - luontopolun rastipisteiden pystytys
4. Reitistön kunnostus
 - reittiviitoituksen pystytys ja merkintöjen kiinnitys, vuonna 2023
 - merkityn ulkoilupolun rakentaminen, vuonna 2024
 - siltarakenteiden uudistaminen, noin vuonna 2029

Vuosittainen hoito

1. Opasteiden, viitoituksen, rastitaulujen ja rajamerkkien seuranta, ylläpito ja huolto esim. ilkvallan takia, kerran vuodessa tai tarpeen mukaan.
2. Ulkoilureittien varsien puuston tarkastus vuosittain tai tarpeen mukaan.
3. Vaarallisten puiden kaataminen ulkoilureittien varsilla tarvittaessa.
4. Polkujen kunnossapito.
5. Vieraslajien tilanteen tarkastus ja torjunta.

Suunnittelu- ja seuranta

1. Hoito- ja käyttösuunnitelman päivittäminen 2030-31
 - luontotietojen päivittäminen
 - suunnitelman päivittäminen

11. Seurantasuunnitelma

Rudträskin luontoarvojen kehittymistä seurataan 10 vuoden välein, kun päivitetään hoito- ja käyttösuunnitelmaa. Silloin määritetään, mitkä luontoarvot selvitetään ja mistä saadaan riittävät tiedot muista lähteistä, kuten luontotietojärjestelmästä tai laji.fi:stä. Tarvittaessa joitakin lajeja voidaan seurata tiheämmin välein. Tällainen laji on esim. viitasammakko.

Runsaan käyttöpaineen vuoksi alueella on tarpeen tehdä kulumisen seuranta valokuvaamalla polkuja ja niiden ulkopuolisia kulumia vakiopisteistä. Kuvapisteitä tarvitaan 3–5. Seurantaan ainakin Rudträskin pohjoispuolella, missä nykyisin usealle polulle levinnyt kulku yritetään saada kanavoitua yhdelle reitille. Reitti kulkee osin luonnonsuojelualueella, mutta pääosin sen ulkopuolella. Valokuvattaviin paikkoihin laitetaan mittanauha, jonka avulla muutosta voi seurata. Seurantaväli on 1–3 vuotta. Virkistyskäyttöä voi seurata myös esim. Trailmap -karttasivustolta, josta ilmenee rekisteröityjen käyttäjien valitsemat reitit ja niiden suosio. Näistä voi tehdä kuva-kaappaukset valokuvauksen ajankohdilta, jolloin kartan osoittama suosio ja valokuva vastaavat toisiaan. Kulumisen seurannasta saatujen tulosten perusteella voidaan tarvittaessa tehostaa kulunohjausta.

Lajistoa kartoitetaan helposti toistettavilla menetelmillä seurantatulosten vertailukelpoisuuden varmistamiseksi.

Rudträskillä seurataan noin 10 vuoden välein tai viimeistään ennen hoito- ja käyttösuunnitelman päivitystä:

- putkilokasvillisuus linjalaskentana kuivan maan reunalta luhdan keskelle 5 linjaa á 50 m, joille sijoitetaan kasvivuutuja tai ympyröitä
- pesimälinnusto elinympäristöjen rakenteen muutoksen seurantaan
- viitasammakon kutupaikkojen seuranta

12. Lähdeluettelo

Ellermaa, M. 2018: Helsingin tärkeät lintualueet ja merkittävä linnusto 2017. – Kaupunkiympäristön julkaisu 2018:8, Helsingin kaupunki. 121 s. ISBN 978-952-331-431-3 (verkkoversio)

Erävuori, L., Lammi, E. ja Routasuo, P. 2015. Helsingin luonnonsuojeluohjelma 2015–2024 ja metsäverkostaselvitys, korjattu ehdotus. –Sito, Enviro, Helsingin kaupunki, ympäristökeskus. Netissä julkaistu raporttiehdotus 29.9.2015. 143 s.

Geologian tutkimuskeskus 2021: GTK:n karttapalvelut Maankamara, karttatasot maankamara 1:20 000/1:50 000 ja kallioperä 1:200 000. URL: <https://gtkdata.gtk.fi/Maankamara/index.html>

Heikkonen, K. 2012 (toim.): Selvitys eräiden Helsingin kaupungin omistamien metsäalueiden luonnon monimuotoisuudesta. Vuoden 2011 inventointien loppuraportti 21.6.2012. – Helsingin kaupungin ympäristökeskus, julkaisematon raportti. 28 s. + 5 liitettä, kohdekuvauslomakkeet ja kohdekartat Luontotietojärjestelmästä. URL: https://kartta.hel.fi/Applications/tj/html/linkitetyt_tj/Metsakohteet/Metso-loppuraportti2011_21062012final_liitteineen.pdf

Helsingin kaupunki 2021: Luontotietojärjestelmän virkaversio. Luontoon liittyvät tasot.

Helsingin kaupunki 2018: Uutelan luonnonhoidon toteutussuunnitelma vuosille 2018–2027. – Helsingin kaupunki, 96 s. URL: https://www.hel.fi/static/hkr/luonnonhoitosuunnitelmat/Uutelan_toteutus-lhs_2018_2027_vol2.pdf

Helsingin kaupunki 2009: Asemakaava 11510. –Helsingin kaupunki, karttapalvelu. URL: <https://kartta.hel.fi/>

Kansallisarkisto 2021: Vuosaaren Uutelaa koskeva jakokartta vuodelta 1888. URL: <http://digi.narc.fi/digi/s/170289> Vuosaari / Nordsjö: Skata och Nybondas hemmanen: regleringsskiftes karta och handlingar 1888-1888 (B11a:3/21-29) Viitattu 27.9.2021.

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 925 s.

Kurto, A. 2020: Helsingin uhanalaiset, silmälläpidettävät ja muuten huomionarvoiset putkilokasvit. Valta-kunnallinen, alueellinen ja kunnallinen tarkastelu Kansainvälisen luonnonsuojeluliiton (IUCN) arviointiperusteiden mukaan ja niitä soveltaen. – Helsingin kaupunkiympäristön toimiala, ympäristöpalvelut, raportti. 11 s., 2 liitettä.

Maa- ja metsätalousministeriö 2012: Kansallinen vieraslajistrategia. Helsinki 2012. 128 s.

Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy 2018a: Uutelan hoito- ja kehittämissuunnitelma 2017 – 2026. – Kaupunkiympäristön aineistoja 2018:1. 43 s. + 3 liitettä. ISBN 978-952-331-403-0.

Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy 2018b: Uutelan luonnonhoidon toteutussuunnitelma 2018 – 2027. – Julkaisematon raportti. 14 s. + 9 liitettä.

Manninen, O. 2018: Helsingin lahokaviosammalselvitys 2018. – Julkaisematon raportti. 7 s.

Nieminen, M., Makkonen, H. & Manninen, E. 2020: Vuosaaren alueen lahokaviosammalselvitys vuonna 2020. – Faunatican raportteja 24/2020. 39 s.

Salla, A. 2004: Kallioperän ja maaperän arvokkaat luontokohteet Helsingissä. – Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 6/2004/ LTJ arvokkaat geologiset kohteet –tasot

Savola, K. 2012: Helsingin metsien kääpäselvitys 2011. – Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisu 5/2012.

Tringa ry & Helsingin kaupunki 2017: Helsingin vuoden 2017 (Lauttasaari 2016) linnustolaskentojen raakahavainnot. Excel-taulukot ja niistä muokattu paikkatietoaineisto.

Uudenmaan liitto 2012. Luonnonympäristöjen arvottamisen kriteeristö Uudellemaalle (LAKU), loppuraportti.
–Uudenmaan liiton julkaisuja E 119 – 2012.

Wermundsen, T., Nieminen, J. & Asikainen, P. 2014: Helsingin lepakkolajisto ja tärkeät lepakkoalueet vuonna 2014. – Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto 2014. 57 s. +4 liitettä.

Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus 2021: Suomen lajien alueellinen uhanalaisuusarviointi 2020. URL <https://www.ymparisto.fi/punainenlista>

13. Liite

Ehdotus rauhoitusmääräyksiksi

Yleiset rajoitukset

Alueella on kielletty:

- rakennuksien, rakennelmien ja teiden rakentaminen;
- maa-aineksen, kivien ja kaivoskivennäisten ottaminen ja maa- tai kallioperän vahingoittaminen tai muuttaminen
- puiden, pensaiden tai muiden kasvien, sienten ja jäkälien sekä niiden osien ottaminen ja vahingoittaminen;
- luonnonvaraisten eläinten pyydystäminen, tappaminen tai häiritseminen ja niiden pesien hävittäminen
- tulenteke, telttailu ja muu leiriytyminen;
- muut toimet, jotka vaikuttavat epäedullisesti alueen luonnonoloihin, maisemaan tai eliölajien säilymiseen.

Liikkumisrajoitukset

Edellä mainittujen toimenpiteiden lisäksi on kielletty:

- moottoriajoneuvolla liikkuminen, lukuun ottamatta alueen hoidon kannalta välttämätöntä liikkumista;
- koirien, kissojen ja muiden lemmikkien irti pitäminen;

Sallitut toimenpiteet

Edellä olevien määräysten estämättä alueella on sallittua:

- toimintarajoitteisen henkilön liikkuminen sähkömoottoroidulla apuvälineellä alueen ulkoiluteilla;
- marjojen ja ruokasienten poimiminen;
- vaarallisiksi arvioitujen puiden ja niiden oksien tapauskohtainen poistaminen siten, että puiden rungot jätetään lahoppuiksi kasvupaikalleen tai sen läheisyyteen
- ulkoiluteiden ja merkittyjen polkujen ylläpitoon ja turvallisuuteen liittyvät toimet;
- haitallisten vieraslajien poistaminen maanomistajan luvalla;
- muu toiminta hoito- ja käyttösuunnitelmassa sekä toimenpidesuunnitelmissa tarkemmin osoitetulla tavalla.

Rauhoitusmääräyksistä poikkeaminen

Uudenmaan ELY-keskus voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen luonnonsuojelualuetta koskevista rauhoitusmääräyksistä, jos poikkeaminen ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta ja on tarpeen alueen hoidon, käytön tai tutkimuksen kannalta.

Kuvailulehti

Tekijä	Luontotieto Keiron Oy / Susanna Pimenoff, Anu Luoto
Nimike	Rudträskin luonnonsuojelun hoito- ja käyttösuunnitelma 2022-2031
Sarjan nimike	Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön julkaisuja
Sarjanumero	VVVV:NO
Julkaisuaika	KK:VVVV
Sivuja	XX
Liitteitä	XX
ISBN	XXX-XXX-XXX-XXX-X
ISSN	2489-4230 (verkkojulkaisu)
Kieli, koko teos	Suomi
Kieli, yhteenveto	Suomi

Tiivistelmä:

Vuosaaren kaakkoisosaan sijoittuva Rudträskin luonnonsuojelualue perustetaan Helsingin kaupungin luonnonsuojeluohjelman 2015–2024 mukaisesti. Rudträsk on umpeen kasvava lampi, jonka alueelle on muodostunut kasvillisuudeltaan ja eläimistöltään edustavaa luhtaa sekä puustoisia soita. Luonnonsuojelualueella on useita uhanalaisia luontotyyppisiä, kuten tervaleppäluhtaa sekä lehto- ja ruohokorpea. Lahopuuta on metsissä paikoin runsaasti ja alueelta on havaittu lahoppuusta riippuvaisia lajeja, kuten silmälläpidettäviä ja uhanalaisia kääpälajeja sekä pitkään lahonneella maapuulla viihtyvää lahokaviosammalta. Luonnonsuojelualue ei toistaiseksi ole kovin kulunut luhdan vaikeakulkuisuuden takia. Ulkoiluteiden ulkopuolelle on syntynyt polkuja kangasmetsään merenrannan lähellä.

Rudträskin luonnonsuojelualue on osa laajempaa Uutelan ulkoilupuistoa. Koko ulkoilupuiston pinta-ala on noin 163 hehtaaria, josta Rudträskin luonnonsuojelualueen pinta-ala on 11,2 hehtaaria. Rudträsk rajautuu idässä Särkkäniemen luonnonsuojelualueeseen. Virkistysalueena suosittuun Uutelaan tullaan myös kauempaa.

Tämän suunnitelman tavoitteena on säilyttää alueen luontotyyppit edustavina ja niille tyypillinen lajisto monimuotoisena. Luonnonhoitoa tarvitaan vieraslajien torjuntaan sekä rantaniityn hoitoon. Alueen kulumiseen vaikutetaan ohjaamalla käyttöä opastuksella ja kulkusuosituksin. Seurantaa tehdään alueen kulumisesta ja lajiston kehityksestä.

Avainsanat: Rudträsk, luonnonsuojelualue, hoito- ja käyttösuunnitelma, luontotyyppit

Sammandrag:

Rudträskens naturskyddsområdet är beläget i sydöstra Nordsjö. Det grundas i enlighet med Helsingfors naturskyddsprogram för åren 2015-2024. De viktigaste naturvärdena i Rudträsk är den igenväxande och uttorrade tjärnen, på vilken det utvecklats madkärr med representativ flora och fauna. På naturskyddsområdet förekommer hotade naturtyper, vilka består av klubbals-madkärr, lundkärr och örtrika skogskärr. I skogarna finns rikligt mängd död ved. Hänsynskrävande arter av tickor och grön sköldmossa har observerats på den döda veden. Naturskyddsområdet är tillsvidare inte särskilt slitet på grund av den svårframkomliga terrängen i madkärren. Utöver lederna har stigar bildats i moskogen i närheten av havet.

Rudträskens naturskyddsområde är en del av det större friluftsområdet i Nybondas. Hela grönområdets storlek är ca 163 hektar, varav Rudträsk naturskyddsområde utgör ca 11 hektar. Rudträsk angränsar i öster till Ratauddens naturskyddsområde. Det populära Nybondas lockar folk även längre ifrån.

Målsättningen med denna plan är att bevara naturtyperna representativa och den typiska floran och faunan mångsidig. Naturvård behövs för att bekämpa invasiva arter och vårda en strandäng. Man påverkar slitaget genom att styra nyttjandet med hjälp av information och skyltning samt rekommendationer gällande följande av leder. Man följer upp områdets slitage och förändringar i artsammansättningen.

Nyckelord: Rudträsk, naturskyddsområde, skötsel- och nyttjandeplan, naturtyper

Helsinki

Kaupunkiympäristön toimiala huolehtii Helsingin kaupunkiympäristön suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta, rakennusvalvonnasta sekä ympäristöön liittyvistä palveluista.